

PROLETAREC

Slovensko Glasilo Jugoslovanske Socialistične Zveze

ŠTEV.—No. 648.

CHICAGO, ILL., dne 12. februarja (February 12), 1920.

LETO—VOL. XV.

Upravištvo (Office) 3639 WEST 26th ST., CHICAGO, ILL.—Telephone, Lawndale 2407

DA SI POKLIČEMO V SPOMIN.

Primerno je, da zopet enkrat vprašamo, kaj da je socializem, kaj pomeni in za čem gre. Res, same znane reči so to, in vendar je od časa do časa zelo potrebno, da ponovimo ta vprašanja in se prepričamo, če nismo kaj pozabili, kaj važnega, kar bi lahko imelo slabe, nemara usodne posledice.

V viharini razdivjanosti časa, tako polnega dogodkov in svetovnih preobratov, kakor je prav ta, ki ga preživljamo, ni nič čudnega, če pograbi dan človeka s tako silo, da pri tem pozabi na večnost. Saj ima vsaka ura svoje zahteve, svoje naloge, in kliče baš najaktivnejše nature na plan. V strahu, da izgubiš dragoceni trenutek, v mrzličnem stremljenju, da koncentriráš nanj vse svoje misli in moči, pa kaj lahko izgubiš stik s preteklostjo ali z bodočnostjo, ali pa z obema. In tako vidimo, da je naša doba nele doba velikih dogodkov, ampak tudi doba velikih, ogromnih napak, vršecil se na vseh straneh, pogosto izvirajočih iz najboljših namenov, a v svojih efektihi in posledicah naravnost nasprotnih namenom.

Doba je prinesla na površje vprašanja, o katerih ne bi bili pred vojno niti najsmelejši duhovi upali, da pridejo tako kmalu na dnevni red. Vojna in vse, kar je bilo z njo spojenega, je povzročilo, da je prišel tudi socializem mnogo hitreje v stadij praktičnega uvaževanja, aplikacije in eksperimentiranja, kot je bilo pričakovati, ko je bil ves svet še v več ali manj navideznem miru. Socializem tukaj, socializem tam, pospeševanje socializma na eni, zatiranje socializma na drugi strani, upanje v njegovo jutrnjo zmago, strah pred njegovo vlado, socializem čist kot solnce, socializem kot peklenska groza, vse črno in vse belo, blagoslov in prokletstvo, fanfara slave in krik besnega sovraštva... ali socializem povsod, med prijatelji in sovražniki, v politiki, v domačiji, v industrijalnem življenju, v mednarodnih vprašanjih... povsod.

Niti v dobi zloglasnega Bismarckovega zakona v Nemčiji ni bilo toliko govorjenja o socializmu, kolikor ga je sedaj. Toda — ali je socializem, o katerem se toliko govori, toliko za in toliko proti, res vedno socializem? Ali grade vsi, ki se sklicujejo nanj, res socialistično stavbo? Ali se bojujejo reakcionarji, ki se mučijo z izmišljanjem prohibitivnih in persekutivnih sredstev, res zoper socializem?

Zmeda je v teorijah in zmeda je v praksi, kamorkoli pogledamo, in z razmerami časa se ne bi niti vjemalo, da se ne bi zanesla zmeda tudi v nazore o socializmu in v socializem sam. Kajti kakor vse ima tudi zmeda svoje vzroke, katerih učinki ne delajo izjeme ne pri socialistih ne pri protisocialistih. Vzrokov je mnogo. Tudi pred vojno nismo živeli v dobi same neskaljene jasnosti, in izbruh vojne sam na sebi je mogočen dokaz, da je moralo biti na svetu mnogo meglenega, ker bi bil sicer tak strašen konflikt enostavno nemogoč. Ali vojna ni odpravila ne vseh nasprotij ne vseh konfuzij, pač pa je spravila še lep kupček novih na dan. Vojna je pač velikanška prikazen — zlasti če se vodi v takih dimenzijah kakor zadnja — ni pa veliko modroslovno sredstvo. Vojna lahko na tak ali enak način reši gotovo vprašanja, ki jih more orožje presekat, ne rešuje pa oddaleč vseh vprašanj, in niti o tistih, ki jih je siloma razvozljala, se ne more vedno reči, da so definitivno rešena. Iz njih se lahko razvijejo drugi, resnično ali navidezno novi problemi, ki se pridružijo starim; pomnože se še z novimi, ki nastajajo iz novih položajev, in ljudje, ki so mislili, da bo življenje po vojni čudovito enostavno, so do bolehanja začudeni, ko spoznajo, da je vse še bolj zapleteno in svet še vse bolj poln vprašanj, kakor prej.

V tem mogočnem tolmunu misli in strasti, hotenja in želja, eksperimentov in protieksperimentov, je nujna potreba orientacije, da se ne zgreši po popolnoma. Tudi za socializem je to potrebno, tem bolj potrebno, čim bolj postaja socializem živa sila pri preurejevanju sveta. Nekoliko vprašanj si je zato treba poklicati v spomin, na katera smo sicer že davno slišali odgovore, ki pa se zde kakor pozabljeni ali pa pod debelimi plastmi vsakovrstnih dnevnih dogodkov povsem zakopani.

Iz česa prihaja socializem? Iz socialnih nedostatkov, iz ured, ki so fekom časa nastale, pa so se tekom časa zopet preživele, a še niso izginile in so vsled tega postale ovirajoče breme v pohodu nadaljnjega napredka. Iz neurejenosti sedanje družbe se praja socializem. Družba, kakršna je, ne more zadovoljiti večine svojih članov, ki so pa živi ljudje in se zato ne morejo in ne marajo trajno vdati razmeram, temveč hrepene vse mogočnejše po zboljšanju in po takih izpremembah, ki bi prinesle zboljšanje. Če bi se to stremljenje samo na sebi lahko imeno-

valo socializem, tedaj bi bil skoraj vsak današnji človek socialist. Zakaj nezadovoljnost in koprnenje po zbolšanju je tako splošno, da bo le zelo težko najti izjemo. Ali odtod do socializma je dolga, dolga pot.

Socializem ima največ opraviti s to vsestransko nezadovoljnostjo. Vidi in sliši jo, njene grožnje in izbruhe opazuje, njene žrtve šteje — ali z vsem tem se ne identificira. Sredi vse te nezadovoljnosti postavlja vprašanja in zahteva odgovore. Svoja vprašanja pretehta, da so razmeram ustrezajoča, umestna in prav postavljena. In kadar išče odgovore, se skrbno ozira po vseh poljih življenja, da mu ne bi ušel noben moment, vsled česar bi mogel odgovor postati pomanjkljiv ali napačen. Spoznati hoče vire in vzroke nezadovoljnosti, njeno opravičenost in njene eventualne zmote. In kadar je na tej strani dognal vse, kar je sploh mogoče dognati, se loti drugega dela in išče s sredstvi znanstvene raziskave pot, ki more povesti človeštvo iz vse te nezadovoljnosti v boljše, na zemlji, med ljudmi možno življenje.

Nešteti so posamezniki in neštete skupine, ki se hočejo rešiti nezadovoljnosti, pa se v ta namen poslužujejo vsakovrstnih sredstev. Tudi milijonar pogostoma ni zadovoljen in misli, da doseže večjo zadovoljnost, če se mu posreči pomnožiti svoje bogastvo. Metodam, katerih se navadno poslužuje, gotovo ne bomo dali socialističnega imena. Morali bi pa tako storiti, če bi bilo koprnenje po zbolšanju položaja že socialistično. Delavec, ki stremi za tem, da zapusti svoj razred in najde večje ugodnosti v srednjem stanu, ni zaradi tega socialist. Strokovna organizacija, ki misli na to, da pridobi za svoje člane boljše pogoje, višje mezde, več premij i. t. d., vse to le v interesu svojih članov in brez obzira na korist in škodo drugih delavcev, je vse prej egoistična, kakor socialistična.

Socializem ni vprašanje posameznika, ne posamezne kategorije, ne posameznega razreda, temveč vprašanje vse družbe. Kako bi mogla biti družba urejena, da bi uživali vsi njeni člani najugodnejše pogoje za življenje? ... to je vprašanje, na katero zahteva socializem odgovora. Ne "kako si slikamo idealno družbo?", temveč "kakšna more biti najboljša družba od dosedanjih stopnj razvoja?" — je vprašanje socializma. Slikati si idealne družbe je naloga utopistov. Socializem ni duhovita igra, ampak resno znanstveno delo, ki se bavi s tem, kar je možno, ne pa s sanjami, tudi če bi bile tako lepe kakor Jakobove.

Da spozna, kaj je mogoče, preiskuje socializem najprej to, kar je, in pot, po kateri je nastalo. Zgodovina ni kup zmedenih slučajnosti, ampak ima svojo zakonitost, in vse je med seboj spojeno. Vse te zveze je treba spoznati, da se more razumeti zgodovina in sedanost. Le s tega stališča je mogoče gledati tudi v bodočnost.

Nezadovoljni smo s sedanjimi razmerami. Toda varujmo se zmot! Te razmere niso nikarkršna satanska iznajdba, temveč so tudi imele svoje vzroke, močnejše od volje in moči posameznih močtev, ki se nemara danes dobro počutijo v njih. Tudi kapitalisti niso ustvarili teh razmer, ampak nujno so nastale v razvoju in po zakonih razvoja. Ljudje so bili le tista živa sredstva, katerih se je posluževal razvoj. In tudi v bodoče bo odločeval razvojni zakon; tisti ljudje, ki ga bodo najbolj razumeli in mu bodo najbolje sledili, bodo najbolje služili napredku, tisti, ki bodo hoteli hoditi po drugih, po "svojih lastnih potih", bodo ostali brez uspeha.

Socializem gre za uspehom, za kolikor mogoče gotovim uspehom, in zato hoče poznati pogoje uspeha. Kolikor manj eksperimentirati, pa kolikor več spoznavati, je pravilo socializma. Nič ne pomaga tresti hruško, dokler ni njeno sadje zrelo. Lahko pa spoznaš, česa je treba, da bo drevo rodilo, kako moreš zboljšati sad in kako pospešiti zorenje. Vsaka primera iz prirodoslovja se ne more aplicirati na razmere človeške družbe. Toda resnica, da morejo nove razmere priti in obstati le tedaj, če je družba dozorela zanje, velja tudi v socialnem življenju absolutno.

Glavni nositelj novih družabnih razmer je delavski razred. Ne da bi bila nova družba namenjena le njemu. Za vse dosedanje sloje in razrede naj ta družba postane boljši dom. Toda delavski razred je tisti, ki najteže prenaša bremena sedanjih razmer in zato je njemu hrepenenje po izpremambi bliže kakor drugim. In delavstvo postaja od dne do dne močnejši razred. Če bi se vsi, ki delajo za svoje življenje, zavedali svojega delavskega značaja, bi bil delavski razred že danes najštevilnejši. Ali ta zavest raste, mora rasti pod pritiskom razmer, in priti mora na dan, ko bo delavski razred obsegal ogromno večino vsega človeštva. In ta večina je poklicana, da uredi svoj dom.

Delavstvo je poklicano. Toda roko na prsi in brez zamere: Ali je delavstvo že zrelo za svojo veliko nalogo? ... Na svetu ne more biti socialista, ki se ne bi v dnu srca veselil, če bi mogel s prepričanjem pritrditi. Ampak ne naše veselje, temveč resnica je potrebna. In resnica ni tako krasna, da bi nas mogla opajati. Ozrmo se po svetu in če smo sami pred sabo odkritosrčni, moramo povedati sebi in delavstvu, da še ni tukaj dan, ko bi moglo delavstvo izvršiti svojo zgodovinsko nalogo, ker še ni pripravljeno zanj. Tudi druge razmere niso še vse dozorele. Da more socialistična produkcija nadomestiti kapitalistično, mora ta priti na zelo določeno visoko stopnjo, in nikakor se po praviči ne more reči, da je ta stopnja že povsem dosežena. V najindustrijalnejših deželah je marsikaj zrelo za socializiranje v tej ali oni obliki, ali to še ni zrelost za popolno socialistično družbo. Koliko pa imamo še agrarnih in drugače na nizkih stop-

njah razvoja stoječih dežel, kjer bi moral tisti, ki bi hotel socializirati, najprej vprašati, kaj naj socializira, pa ne bi našel ničesar!

Ali važnejše od vsega tega je vprašanje, kako je z delavskim razredom. Prijetno je slišati laskanje in marsikateremu delavcu dobro stori, če se mu pravi, da je njegov razred že na najvišji stopnji. Ali socializem se nima laskati, temveč iskati resnico in jo povedati, tako, kakršna je v resnici.

Koliko je delavstva na svetu, in koliko ga je organiziranega? In kar je organizacij — koliko solidnosti je v njih, solidnosti v smislu velike naloge razreda? Koliko upravnih izkušenj, koliko prakse v vodstvu industrij, v socialnem prometu, v organiziranju in ravnanju velikih skupin ima delavstvo? ... Napredka, ki ga more delavstvo zaznamovati na vsakem takem polju, nikakor ne preziramo, ali napredek še ni popolnost. Ne nekoliko skupin naprednejšega delavstva, ampak njega velika večina mora biti sposobna za naloge, da jo more izvršiti. Kajti socialistična družba je mogoča le na podlagi vzajemnosti. S tem, da pride na mesto sedanjih gospodarjev nekoliko delavcev, ki bi morali enako ukazovati nevoljnim, ker nezavednim delavcem, ne bi bilo prav nič opravljeno v smislu socializma. Vsaj velika večina tistih, ki vstopijo v socialistično družbo, jo morajo hoteti in biti pripravljeni, da jo vzdrže, tudi če je zato nekaj časa treba nekoliko samozatajevanja in žrtev. Na volji večine in na njeni zavednosti mora biti socialistična družba osnovana, sicer more biti le družba sile, ki se lahko razpade, čim neha sila učinkovati. Ta volja in zavednost pa mora biti tukaj pred družbo; ona je pogoj za ustanovitev socialistične družbe. Če je ta pogoj izpolnjen, je socialistična družba varna, ker je zgrajena na najtrdnjši osnovi.

In zaradi tega je danes prva in najvažnejša socialistična naloga buditi to zavest in krepčati to voljo. Kadar bo oboje dovolj močno, je uspeh neizogiben. Resnično zavedna večina mora uresničiti svojo voljo. Na poti do tega cilja pa dobi delavstvo tudi dovolj prilike za svojo praktično dovršitev. Spotoma si zgradi in poveča organizacije vsake vrste, v katerih bo postavljano pred večje in večje naloge; njegovo sodelovanje v podjetjih se pomnoži in tako dobi vse več vploda v mašinerijo modernega gospodarskega življenja; več in več njegovih članov pride v občine, v zakonodajne zbornice in druge javne institucije, pa se seznanja s komunalnimi in socialnim življenjem in njega zapletenimi nalogami in metodami. Paralelno z njegovo močjo se tedaj razvija njegovo znanje in njegova praktična sposobnost, in tisti dan, ko naraste njegova moč tako, da more prevzeti vajeti javnih zadev v svoje roke, bo tudi sposobno, da stori to uspešno, na korist vse družbe in z gotovostjo, da bo, kar ustvari, trajno in dobro.

Krivda nekdanje Avstrije.

Med vojno se je prav mnogostransko naglašala odgovornost Nemčije za svetovno vojno in pogosto je bilo slišati glasove, kakor da je bila Avstrija le nekakšna žrtev nemške politike, in če že ne povsem nedolžna, vendar v veliko manjši meri kriva, kakor Nemčija. Naše mnenje je bilo drugačno in več kakor enkrat smo naglašali, da ni bila Avstrija nič manj kriva od Nemčije, v gotovem smislu pa da je bila glavna grešnica. Krivda nemškega imperializma, monarhizma in militarizma se gotovo ne zmanjšuje, toda če naj bo zgodovina velika knjiga resnice, je treba vse napeti, da se vanjo res zapiše resnica in da se ta objektivno dožene. Zaradi tega se mora konstatirati odgovornost Avstrije v pravi meri, in dokazi, da je ta odgovornost zelo velika, prihajajo sedaj prav jasno na dan.

Kakor je znano, je sir Edward Grey v dobi največje krize podal nemški vladi predlog za posredovanje, ki naj bi rešilo svetovni mir, in sicer ne le začasno, ampak trajno. Tudi ruski car je naprosil Viljema za posredovanje pri Avstriji. Razun tega je poslal angleški kralj Jurij kajzerjevemu bratu Heinrichu dne 30. julija brzjav v smislu Greyjevega posredovalnega predloga.

Zadnji telegram je imel sledečo vsebino:

"Hvala za Tvoj brzjav. Zelo me veseli slišati o Viljemovemu stremljenju, da se sporazume z Niki-jem (ruskim carjem) o ohranitvi miru. Resnično imam resno željo, da se odvrne taka nepopravljiva nesreča, kakor bi bila Evropska vojna. Moja vlada podvzame najskrajnejše korake, da sklone Rusijo in Francijo, da odgodita nadaljne vojaške priprave, če privoli Avstrija, da se zadovolji zasedenjem Belgrada in obmejnega srbskega ozemlja v zastavo za zadovoljivo ugoditev svojih zahtev, medtem ko ustavi druge dežele svoje vojno oboroževanje. Zaupam, da porabi Viljem svoj veliki vpliv, da pripravi Avstrijo do tega, da sprejme ta predlog, in pokaže, da delata Nemčija in Anglija skupno za preprečenje tega, kar bi bila internacionalna katastrofa. Prosim, zagotovi Viljemu, da delam vse in storim tudi nadalje vse, kar je v moji moči, da se ohrani svetovni mir."

Ta brzjav je poslal Bethmann Hollweg nemškemu poslaniku na Dunaju Tschirskyju s sledečo depešo:

"Sistiral sem izvršitev instrukeije št. 200 z ozirom na sledeči brzjav angleškega kralja princu Heinrichu... Prosim, da Vaša ekscelence nemudoma sporoči ta brzjav grofu Berchtoldu in mu na željo prepusti kopijo za porabo za cesarja Franca Jožefa. Definitivna odločitev Dunaja tekom današnjega dneva se nujno želi."

Instrukcija št. 200, ki jo je Bethmann Hollweg sistiral — očitno ne le zaradi telegrama angleškega kralja, ampak kakor je razvidno iz nekega drugega njegovega načrtanega, toda ne odposlanega telegrama, na zahtevo generalnega štaba — se glasi:

“Če odkloni Dunaj, kakor je predpostavljati po telefonskem razgovoru Vaše ekscelence z gospodom von Stumom, vsako odnehanje, zlasti pa zadnji Greyjev predlog, bo komaj še mogoče naprtiti Rusiji krivdo za izbruhajočo evropsko konflagracijo. N. V. (kajzer) je na carjevo prošnjo prevzel posredovanje na Dunaju, ker je ni mogel odkloniti, ne da bi izzval neoporečni sum, da smo hoteli vojno. Uspeh te intervencije je pač s tem otežčan, da je Rusija mobilizirala proti Avstriji. To smo danes naznanili Angliji z dodatkom, da smo že priporočili ustavljenje ruskih in francoskih vojnih priprav v Petrogradu in Parizu v prijateljski obliki, da bi mogel torej nov korak v tej smeri biti le ultimatum, ki bi pomenil vojno. Zato smo priporočili Sir Greyju, da naj sam v tej smeri s povdarkom deluje v Parizu in Petrogradu, in sprejemamo pravkar od Lichnowskega njegovo primerno pritrdilo. Če se posreči Angliji to stremljenje, medtem ko odklanja Dunaj vse, dokumentira Dunaj s tem, da hoče vojno, da brezpogojno hoče vojno, v katero smo potegnjeni tudi mi, medtem ko ostane Rusija brez krivde. To ustvari za nas napram našemu narodu povsem nevzdržno situacijo. Zato moremo le nujno priporočati Avstriji, da sprejme Greyjev predlog, ki varuje njeno pozicijo v vsakem oziru. Vaša ekscelenca naj se takoj v tem smislu odločno izjavi napram grofu Berchtoldu in eventualno tudi napram grofu Tiszi.”

Kakor rečeno, ni Bethmann Hollweg odposlal tega telegrama, ker se njega vsebina ni vjemala z nameni militaristov in očitno tudi ne s stališčem kajzerja. Pač pa je bil na Dunaj odposlan brzojav angleškega kralja.

Odgovor Dunaja je bil obsežen v sledeči depeši cesarja Franca Jožefa na adresu Viljema:

“Podvizam se, da se Ti uljudno in toplo zahvalim za Tvoj prijazen brzojav. Takoj ko mi je poslanik Tvoje vlade včeraj izročil posredovalni predlog Sir Edward Greyja, sem dobil oficijelno sporočilo mojega poslanika v Petrogradu, da je ruski car ukazal mobilizacijo vojnih okrajev ob moji meji. Grof Szögyenyi mi javlja, da si že na najumestnejši način povedal carju Nikolaju, da se mora rusko oboroževanje ustaviti, ker sicer pade vsa odgovornost za svetovno vojno na njegove rame. V zavesti mojih težkih dolžnosti za bodočnost moje države sem ukazal mobilizacijo vse moje oborožene sile. Uvedene akcije moje armade proti Srbiji ne more na noben način znesti grozeče in izivajoče postopanje Rusije. Nova rešitev Srbije z rusko intervencijo bi morala imeti najresnejše posledice za moje dežele in zato ne morem nikakor pripustiti takega posredovanja. Zavedam se dalekosežnosti svojih sklepov in sem jih storil v zaupanju v božjo pravičnost in zagotovljen, da bo stala Tvoja oborožena sila v neminljivi zavezniški zvestobi za mojo državo in za trozvezo.”

Lahko se pravi, da je bila nemška diplomacija bolj zvita od avstrijske. Toda ta je bila v svoji brutalnosti taka, da so vsaj vsi dvomi izključeni. Če je kdo brezpogojno hotel vojno, jo je hotela Avstrija. Na razpolago so še drugi dokazi. Toda Franc Jožefov

telegram je tako zgovoren, da bi zadostoval brez vseh drugih. V Berlinu je bilo dovolj ljudi in katerih, ki so ščuvale. Ali oficijelni Dunaj ni potreboval ščuvanja, ker je bila volja za vojno tukaj itak dovolj močna.

“Arbeiter Zeitung” na Dunaju pravi o tej stvari, govoreč o Francu Jožefovem brzojavu:

“In to je bilo vse. Gospod Franc Jožef otvarja, ‘zaupajoč božji previčnosti’, svetovno vojno, in je pri tem a priori ‘zagotovljen’, da se bo Nemčija bojevala za njegovo ‘državo’ do pogina. In tepci v Berlinu se ne branijo honorirati to ‘gotovost’. Nemška državna vlada ni dobila na svoje predstavke, opomine in pozive nobenega odgovora, pa sprejema enostavno kot od Boga določeno usodo, da odloča Franc Jožef, da mora Nemčija voditi vojno zoper Rusijo, vojno, o kateri je bilo že takrat gotovo, da bo vojna zoper ves svet!”

“Vsvojih ‘opazkah’ k konstatacijam zavezniške komisije pravijo nemški strokovnjaki, da ‘se odteguje njihovemu znanju’, zakaj da ni takoj prišel odgovor dunajske vlade na (Greyjev) predlog, in da je to ‘ena najvažnejših točk, ki potrebuje še pojasnila.’ Dr. Goos misli, da je pojasnilo v tem, da je bil Berchtoldov odgovor *) pač sestavljen dne 31. julija, da pa je bil ekspediran šele dne 1. avgusta ob tri četrt na štiri, tako da je bil namenoma zakasnen. Toda prvič ni bil to sploh nikakršen odgovor, in drugič so na Dunaju, kakor se vidi iz zapisnika posebne za posvetovanje o tej stvari sklicane seje ministrskega sveta, odklonili baš bistveno zahtevo Greyjevo, da naj se zadovolje z zasedenjem Belgrada ali drugih srbskih krajev za zastavo. In tretjič je bila stvar s Francu Jožefovim telegramom Viljemu že negativno ‘rešena’. ‘Pojasnilo’ torej kaže, da so se v Berlinu tudi zadnji trenotek brez odpora podvrgli dunajskim hazardistom. Omeniti je pri tem še sledeče: Dne 31. julija ob petih zvečer je bil avstro-ogrski vojni atašé v Berlinu poklican k Viljemu, in tedaj mu je cesar (po Szögyenyijevem poročilu) omenil, da je Dunaj ‘umevno’ odklonil Greyjev posredovalni predlog. Ali iz Francu Jožefovega brzojava je še eno razvidno: Trditev, da je ruska splošna mobilizacija porinila plaz čez hrib, je zlagana; tudi Franc Jožef se more pri grožnji s splošno mobilizacijo sklicovati le na rusko mobilizacijo ‘v vojaških okrajih ob naših mejah’, ki je bila itak že nekoliko dni stara. Iz česar izhaja, da se je vojna v vseh rečeh pričela na Dunaju. Dunaj je bil gnezdo zločincev.

“In stvar s Szögyenyijevim pismom se razlaga tako, da izraža pač povsem natančno nazor, ki je veljal v Berlinu izza 26. julija, ki se je pač dne 28. julija nekoliko izpremenil. Toda berlinski norec so se bili že preveč oklenili Dunaja, preveč so sprejeli dunajsko zločinsko politiko za svojo, da bi se bili mogli še resno ločiti od Dunaja. Na Dunaju so pač imeli

*) V tem odgovoru je bilo rečeno, da ‘smo kljub izpremembi, ki je medtem v situaciji nastopila valed ruske mobilizacije, popolnoma ceneči stremljenje Anglije za ohranitev svetovnega miru, radi pripravljeni približati se predlogu Sir Edward Greyja, da posreduje med nami in Srbijo.’

“gotovost”, da se ne bo Berlin, ki je začetkoma pridno pomagal ščuvati, ni bo upal več obrniti, in tako so naposled vrgli Nemcem vojno na vrat. “Z zaupanjem v božjo pravičnost”: To zaupanje se je obneslo . . .

Obupne gospodarske razmere v Evropi.

Angleški ravnatelj urada za podporo Evrope sir William Goode je podal britskemu zunanjemu uradu poročilo o položaju, v katerem pravi:

“Ko se je uvedla pomožna akcija, se je polovica Evrope potikala na robu boljševizma, vstevši v to Nemčijo.”

Od prve do zadnje strani je Goodovo poročilo polno najtemnejših slik kaosa in ljudskega trpljenja v velikih delih Evrope. Goode zahteva kredit za živila in surovino za Poljsko, Jugoslavijo, Čehoslovakijo, Avstrijo, Ogrsko, baltičke dežele, Anatolijo in Armenijo, in trdi, da so finance zaveznikov enostavno nesposobne za to nalogo. Le v obzirnem sodelovanju Zedinjenih Držav vidi edini izhod za dosego kredita, brez katerega pade po njegovem mnenju velik del Evrope v demoralizacijo in v anarhijo.

Česa potrebujejo prizadete dežele?

Predvsem mnogo stotisoč ton žita, potem bombaža, volne, železa, železne rude, umetnega gnojiva, jute, kemikalij, kavčuka, vsakovrstnega olja, jekla, drogerij, krompirja, kože, medi, cina, nikla, petroleja, nitratov, lokomotiv, vagonov, koruze, riža, sena, ovsa, prešičev, premoga.

V enem delu svojega poročila slika Goode tako strašno ljudsko trpljenje, da postajajo tisti, ki vrše pomožno delo, enostavno otrpli in se komaj še zmejnijo, če jih prime kakšen napol zmrzel otrok na zasneženi dunajski ulici za suknjo z nemo prošnjo za kosček kruha, ali pa če pogledajo v propadle kočee poljskih vasi, kjer razsaja tifusova epidemija.

Dunaj kaže srce trgajočo sliko vseh posledic več kot štiriletne vojne. Tukaj, v tem mestu z 2.000.000 prebivalcev, se kaže najostrejši kontrast med prevojnjo prosperiteto in sedanjo bedo, med ostanki razdejane dinastije in obupno republikansko vlado.

“Nekoliko let” — pravi sir William — “je bila moja dnevna naloga pomagati pri izmišljanju sredstev, da se odvrne lačni tifus, ne od posameznikov, ampak od celih narodov. Stik s takimi razmerami mora vsakega človeka privaditi na ljudsko trpljenje, toda priznavam, da morajo razmere, kakršne so v Avstriji, zlasti na Dunaju, zdramiti človeka tudi iz te otrplosti . . . Prvič v življenju sem videl cel narod ali njega ostanke enostavno v breznaidejnim obupu. Prezebanje in stradanje je bilo dosti hudo, ali nič ni bilo v primeri z apatijo, brezmočjo in brezupnostjo, ki prodira vse razrede od najnižjega do najvišjega. Toda ob vsej tej grozi so razmere tukaj še manj grozne kakor so po vaseh Anatolije in Armenije.

“Budimpešta postane lahko prav tako strašna kakor Dunaj. Poljski grozi usodepolno pomanjkanje

živil, premoga in transportnih sredstev. Srbi so bili izgnani kot narod. Ko so se Srbi vrnili v deželo, so živeli od rastlin, listja in koruznih stebel. Odevali so se z vrečami. Petdeset odstotkov moških tega naroda je pomrlo med vojno in zapustili so 500.000 otrok brez očeta, izmed katerih je še doslej 150.000, ki nujno potrebujejo oskrbe in vzgoje. Petintrideset odstotkov prebivalstva v Jugoslaviji trpi za očitno vidno jetiko, skupno število jetičnih, vstevši v to tudi začetne slučaje, pa znaša 75 do 80 odstotkov vsega prebivalstva. Tudi nezaposlenost-tare te napol sestrane in od boleznih trpinčene narode.

“Prezident Masaryk, katerega sem videl v Pragi, mi je dejal, da je nemogoče spraviti njegovo ljudstvo na delo, dokler ne bo bombaža in volne za tovarne. Problem te nove države — je dejal Masaryk — se razvije v vprašanje izvoza . . . bodisi blaga ali pa ljudstva. Če ne pridejo surovine, mora industrijsko prebivalstvo zapustiti deželo, nima pa, kakor Anglija in Francija, svojih kolonij, kamor bi mogli iti nezaposleni. Kar se tiče tal, so izgubila tretjino svoje vrednosti vsled izgube živine in iz tega izvirajočega pomanjkanja gnoja. Mleka nimamo in na tisoče otrok je nezadostno prehranjenih . . . Masarykov opis njegove dežele velja z majhnimi ali nikakršnimi izpremembami za vsako deželo, v kateri ima pomožna misija svoje postaje . . .”

Tako je uradno poročilo in nobenega dvoma ni, da se vjema z resnico. To se pravi: Na papirju sploh ne more biti tako hudo, kakor je v resnici. Vse strahote položaja pač ne more izraziti nobeno pero, tudi če bi ga vodil največji umetnik. Toda kaj bo iz vsega tega? Kako naj se pomaga? Ali naj se sploh pomaga?

Zadnje vprašanje se gotovo glasi okrutno, vendar je potrebno, kajti mnogo in premnogo ljudi se enostavno ne briga za vse te reči, mnogo pa jih je tudi, ki imajo dovolj pojma o položaju, pa zagovarjajo pasivnost z najrazličnejšimi argumenti. Ta meni, da je beda sploh prevelika, da bi pomoč kaj zalegla, drugi misli, da morajo vlade dotičnih dežel same najti sredstva za okrevanje, tretji pa presoja položaj z ekstremno egoističnega stališča, češ umiranje od lakote in jetike je le nadaljevanje vojne, ki je šla pač za tem, da se uniči čim več sovražnikov, in če je bil ta namen dober v vojni, ni razloga, zakaj da ne bi bil dober tudi sedaj.

Vnovič in vnovič se je treba spominjati, da ima človeštvo kljub vsem nasprotjem velike skupne interese in da je škoda enega dela v večini slučajev škoda vseh. Egoizem je navadno kratkoviden. Zato ne spoznava takih stikov in zvez. Toda vzemimo prvi primer, in takoj nam pokaže, kako zgrešena je spekulacija s škodo drugega. Amerika je dežela velike industrije, za katero je svetovna trgovina neizogiben pogoj prosperitete. Dasi so interesi delavcev različni od onih delodajalcev, je vendar produktivnost v interesu obeh. Lahko se torej pravi, da je uspešnost na svetovnem trgu interes vsega naroda. Toda uspešno trgovati je mogoče le s tistim, ki more kupovati in seveda tudi plačevati.

V Evropi čutijo potrebo po marsičem, kar bi mogli dobivati iz Amerike. V tem je pogoj za ameri-

ško trgovino. Ali ta pogoj je brez vrednosti, če je mizerija v Evropi tako velika, da ne more ondodno ljudstvo kupovati, česar bi želelo. Beda Evrope slabi ameriško trgovino in je torej očitno škodljiva ne le Evropi sami, ampak tudi Ameriki.

Takih zgledov bi lahko našli na stotine — za vse dežele in za vse stike. In to pomeni, da je blagostanje vsakega naroda ne le v interesu dotičnega naroda samega, ampak v interesu vseh. Ker je tako, pa ne gre pri vsem tem vprašanju le za dobrodelnost, kateri se človek lahko izogne z najrazličnejšimi pretvezami, ampak gre za varovanje skupnih interesov, za povsem praktično vprašanje, na katero se more praktično odgovoriti le tako, da ne more biti žetve, kjer ni bilo setve. Pomoč za stradajoče narode je taka setev, ki mora obroditi sadove.

Ali velikanska je težava v gospodarski organizaciji družbe, v kateri igra profit nujno največjo vlogo. Privatni kapital se malo briga za splošni dobiček, ki ga prinese kakšna akcija. Njegovo prvo vprašanje je, koliko odstotkov dobička prinese njemu samemu in kdaj bo kasiral. V kapitalističnem sistemu je to naravno in povsem razumljivo. Ali to onemogoča vsako smotreno akcijo v velikem slogu. Privatni kapital bo pomagal v mnogih slučajih, ali storil bo to le tedaj, če mu to velevaljo njegovi neposredni interesi, in že zato ne more njegova pomoč biti metodična. Pogostoma pa bo njegovo pomagajenje tudi tako, da postane tisti, ki sprejema pomoč, povsem odvisen od tistega, ki jo daje. In to lahko uniči vso vrednost pomoči. V velikem slogu se ponovi, kar se je včasih godilo v manjšem: Dolжник se reši dolga, ali zato postane sam suženj upniku.

Položaj večine evropskih dežel je obupen . . .

Afera v Albany.

Suspendiranje petih pravilno izvoljenih socialističnih poslancev v zakonodajni zbornici države New York je zbudilo po deželi mnogo več zanimanja, kot so menda začetniki te afere sami pričakovali. Protesti proti temu koraku se oglašajo povsod in ne le socialisti, ampak tudi neštevilni drugi ljudje in krogi, v katerih ni izumrl čut za tiste ideale politične svobode, ki so nekdanj utrdili ugled Amerike po vsem kulturnem svetu, povdarjajo nevarnost za vso demokracijo, ki bi bila neizogibna, če bi sklep assemblejske večine ostal v veljavi. V zbornici vodijo medtem nekakšno razpravo o upravičenosti sklepa. Eden zastopnikov suspendiranih poslancev je sodrug Hillquith, ki je imel pred odborem daljši govor in je med drugim dejal:

“Gospodje! Z obtožbo nastopate, da pripadajo ti možje stranki, ki je bila baže nelojalna napram tej deželi, češ da zastopa njenim najboljšim interesom sovražna načela. Ali spoznavajo gospodje, kakšna vprašanja razvijajo? Mi smo tukaj kot zastopniki stranke, katere program je bil v zadnjem stoletju temeljito različen od programov in izjav drugih članov te zbornice. Vračate se in nam pripovedujete, da

zastopate baže edino prave interese, edino pravo lojalnost, a da niso naši nazori o resničnih ljudskih interesih in o resnični lojalnosti nič drugega kakor izdajstvo.

Toda kdo, prosim, Vas je postavil za sodnike, da sodite, katero gospodarsko in industrijalno postopanje, ki ga zagovarja kakšna stranka, je izdajstvo ali ni izdajstvo? Tak sodnik ne bo nihče drugi, kakor zgodovina, ki izreče končno sodbo o vas in o nas. Medtem pa smo se več kakor 130 let strinjali v nazoru, da ni nobena posamezna oseba niti kakšen poseben krog ljudi opravičen, da odloča v svobodni deželi, v demokratični deželi, in da ni nobena metoda v politiki, noben nazor v družabni filozofiji večna in neizpremenljiva doktrina.

Prav iz tega osnovnega temelja naše vlade izhaja, da ne boste vi, gospodje, ne vas 145 članov te zbornice, ampak da bo ljudstvo samo, ljudstvo vse države, ljudstvo vse dežele odločalo, kaj da smatra za svoje interese in kaj ne, kaj spoznava za lojalno obnašanje in kaj ne. V tej osnovi je utemeljeno, da izraža ljudstvo svoje nazore in želje s primernimi ustavnimi metodami; da se zbira po enakih idejah in po enakih družabnih nazorih v skupine in si voli svoje zastopnike; da dovoli to tudi drugim skupinam; da razsodi, če nastanejo med temi nasprotujočimi si nazori, vidiki, idejami in željami konflikti, velika ljudska množica, večina tega ljudstva; da postane to, kar se danes smatra za izdajstvo, jutri lahko zakon dežele — prav tako, kakor so abolicionisti*), katere so znameniti in ugledni gospodje napadali z besedami, napram katerim so vaši izrazi le komplimenti, končno dobili oporo med ljudstvom v deželi in pridobili večino.

Kaj ostane, vprašam, od zastopstva ljudstva, kaj od vseh demokratičnih institucij, če dovolite, da izreka ta ali ona slučajna večina v suvereni zbornici, ki jo je izvolilo vse ljudstvo, sodbo o nazorih in metodah svojih sočlanov?

Ali ne vidite, kam bi to vodilo?

Če se danes izključujejo ali odstranjujejo iz zbornice člani, ki so socialisti, le zato, ker ni njih program in njih stranka po vašem okusu, gospodje republikanske in demokratične stranke, kje je tedaj poročstvo, da se ne bo — morda v dveh ali treh letih — kakšna skupina poslužila enakih razlogov proti recimo demokratični stranki?

Zdi se vam to nemogoče, nemara celo absurdno. Tudi nam se je zdela ta reč absurdna in nemogoča — še pred par tedni. A vendar se je zgodila.

Podali ste precedent. Pomedli ste ustavne določbe in garancije. Nadomestili ste jih s svojimi dvomljivimi nazori. Svoje dvomljivo mnenje ste postavili za svoj zakon, za svojo ustavo, za svojo voljo, in namesto dobro regulirane demokracije imate situacijo, ki je podobna kaosu in civilni vojni.

Pomislite na zapeljivost, če pride nekega dne, kadar je slučajno večina odsotna pri kosilu ali pri partiji pokerja, manjšina na površje. Pomislite, ka-

*) Abolicionisti: Ljudje, ki so zagovarjali odpravo črnega suženstva.

ko bi bilo zapeljivo, da porabi svojo slučajno moč in izključni primerno število članov večine, pa prilasti na ta način sebi moč.

Zakaj ne? Kvalifikacije? Če ni tukaj treba nobenih posebnih kvalifikacij, jih boste za opravičenje svojega dejanja že lahko našli ali pa odklonili, kakor se vam bo zdelo.

Gospoda, zaključujem z izjavo našega stališča, da vam bo povsem jasno:

Ne govorim za suspendirane zastopnike, za njih urade ali za njih delo. Za to se ne zanimajo v preobilni meri. Ne, ne zanimamo se. Toda opravičeni so do teh uradov. Izpolniti hočejo dolžnosti, za katere jih je izvolila velika množina ljudstva. Toda v primeri z veliko važnostjo zadeve same so njih uradi in službe kolikor nič.

Niti ne govorim, da zagovarjam socialistično stranko. Kajti socialistična stranka ni pred vašim sodiščem, kakorkoli si prizadevate, da bi napravili vtisk, kakor da je.

Gospodje, v blaženih časih carja, preden je bila ustanovljena Duma, si je carska vlada nadela naloge, da uniči socialistično gibanje s tem, da ga označi za nezakonito. Veste, kdo je postal nezakonit v Rusiji in kdo je bil uničen, a kdo je triumfiral.

Bili so Romanovi, car, vse priprege potlačevanja, ki so bile uničene. Triumfiral pa je socializem...

MAKSIM GORKIJ:

Težki dnevi Rusije. *)

Tatvina raste, tatovi se dvigajo, nepošteni ljudje se dajejo podkupovati prav tako okretno, kakor so delali uradniki v času carske vlade. Temne osebnosti, zbirajoče se okrog Smolnega, poskušajo prevariti prepadenega državljanu. Grobost "namestnikov ljudskih komisarjev" izživa povsod stok, in ta je opravičen. Vsakovrstna drobna svojat nastopa napram državljanu kakor napram premaganemu, to se pravi prav tako, kakor je napram njemu nastopala carska policija. Nad vsakim kriče, kriče kakor prodajalec žemelj v Konotopu ali Čuhlomu. Vse to se godi v imenu "proletariata" in v imenu "socialne revolucije", vse to je pa zmaga zverske morale, izbruh tistega azijskega, ko gnije v nas.

Kje in v čem se izraža tisti "idealizem ruskega delavca", o katerem je tako pohvalno pisal Kautsky? Kje in kako se vtelesuje socialna morala — "nova morala"?

Pričakujem, da se oglasi kateri izmed "realnih politikov" porogljivo o vsem, kar sem navedel:

"Kaj hočete? To je socialna revolucija!"

Ne! — V tem izbruhu zoologičnih instinktov ne vidim jasno izraženih elementov socialne revolucije. To je ruska zmeda brez socialistov po duhu, brez sodelovanja socialistične psihologije.

• • •

Revolucija se poglablja...

*) Glej članek v številki 647.

Neutrudljiva demagogija ljudi, ki "poglablja" revolucijo, prinaša sadove, ki uničujejo najzavednejše in najkulturnejše predstavnike interesov delavskega interesa.

Po tovarnah in delavnicah se polagoma že pričena hudi boj navadnih delavcev s kvalificiranimi delavci. Dninarji že trdijo, da so ključavničarji, strugarji, kovinarji i. t. d. "buržvaji".

Revolucija se vztrajno poglablja na slavo ljudi, ki delajo eksperiment na živem telesu delavnega ljudstva.

In delavci, ki razumejo tragiko trenutka, imajo velik strah za usodo revolucije.

"Bojim se — mi piše eden izmed njih — da ni več daleč čas, ko bodo mase, ki jih ne zadovoljuje boljševizem, prenehale upati v boljšo bodočnost, za vedno izgubile vero v socializem in obrnile svoje poglede nazaj k črnemu monarhizmu. Tedaj bo delo osvoboditve narodov ustavljeno za stoletje.

Mislím, da bo tako, kajti boljševizem ne izpolni želja nekulturnih mas, in zato ne vem, kaj naj mi, ki stojimo sredi teh mas, storimo, da vsaj ne bi ugasnila vera v socializem in v boljše življenje na zemlji..."

"Položaj le količkaj izobraženega delavca sredi razburkanih mas postaja podobno temu, kakor da stoji kdo tuj med svojimi," mi piše drugi.

Vse bolj pogostoma slišimo te tožbe, ki napovedujejo možnost globokega razkola v krilu delavnega ljudstva. Drugi delavci pa pravijo in mi pišejo:

"Morali bi se veseliti, sodrug. Proletariat je zmagal."

Ničesar ni, da bi se človek veselil. Proletariat ni premagal ničesar in nikogar. Kakor ni bil sam premagan, ko ga je policija držala za vrat, tako tudi sedaj, ko je on pograbil buržvazijo za vrat, ni buržvazija premagana. Idej ne premagujemo z metodami fizičnega nasilstva. Zmagovalci so navadno velikodušni — nemara iz utrujenosti — proletariat ni velikodušen, kar kažejo slučajni S. V. Paninova, Boldireva, Konovalova, Bernackega, Kartaševa, Dolgorukin in drugih, vrženih iz neznanih vzrokov v ječe.

Poleg omenjenih strada po ječah na tisoče — da, na tisoče — delavcev in vojakov.

Ne, proletariat ni ne velikodušen ne pravičen, toda revolucija bi bila morala okrepčati možnost pravičnosti v deželi.

Proletariat ni zmagal. Po vsej deželi divja meščanska vojna, na stotisoče ljudi se vzajemno ubija. Blazni v "Pravdi" šepetajo: "Bij buržoaziji, bij Kaledince!" Toda buržvaji in Kaledinci — vsaj to so vedno isti vojaki-kmetje, vojaki-delavci. Njih ubijajo, oni pa streljajo na rdeče garde.

Če bi se meščanska vojna omejila na to, da bi Lenin pograbil Miljukova za malomeščanske lase in Miljukov stiskal mogočne Leninove kodre: "Prosim, tepite se gospodje!"

Toda gospodje se ne tepo, ampak tepe se ljudstvo in nikakor se ne more pričakovati, da se ta pretep kmalu konča. Ne more te potolažiti, če vidiš, kako gnijejo zdrave sile dežele in se vzajemno uničujejo. Toda po ulicah hodi na tisoče ljudi in kriče, kakor da se norčujejo sami iz sebe: "Živio mir!"

Polastiti se bank? To bi bilo koristno, če bi bilo v bankah kruha, s katerim bi bilo mogoče ljudstvo do sitega nakrmili. Toda kruha ni v bankah, otroci stradajo od dne do dne in pešajo, in silno se širi umrljivost med njimi.

Meščanska vojna je do dobrega razdejala železniški promet — tudi če bi kmetje dali žita, bi trajalo silno dolgo, preden bi ga pripeljali.

Najbolj pa me preseneča in plaši to, da ne prinaša revolucija nobenih znakov duševnega prepoveda ljudstva, da ne napravi ljudi poštenjših, da jih ni naučila ceniti sebe bolj ali pa razumeti moralno vrednost dela.

Vidimo pač ljudi, ki se napihujejo, spominjajoči na borilca v cirkusu, kateremu se je posrečilo uspešno položiti nasprotnika "na obe pleči". O teh ljudeh je odveč govoriti. Ali splošno ni v masi opaziti, da bi revolucija oživila socialno čutenje ljudi. Človek ceni samega sebe prav tako nizko, kakor prej. Navade starega sveta ne izginjajo. "Nova vlada" je prav tako brutalna, kakor stara, toda na zunaj je še slabše vzgojena. Po sedanjih uradih kriče in teptajo z nogami prav tako kakor so teptali in kričali prej. Dajejo se podkupovati, prav tako, kakor so se dali podkupovati prej. In na kupe gonijo ljudi v ječe. Doslej ni izginilo nič starega in mizernega.

Slabo znamenje je to. Dokazuje, da se je izvršila le premaknitev fizične sile, ali ta premaknitev ni pospešila povzdige duševnih sil.

Smisel življenja in opravičenje vseh njegovih nizkosti počiva pa v razvoju vseh naših duševnih sil in sposobnosti.

"O tem je prezgodaj govoriti. Najprej moramo imeti moč v rokah."

Ni ga hujšega strupa, kot je moč nad ljudmi. Misliti je treba na to, da nas ne bi moč zastrepila in napravila iz nas hujše ljudožrce od tistih, proti katerim smo se bojevali vse svoje življenje...

Kako je v Nemčiji.

Kakor je znano, so zavezniki zantevali od Nemčije, da jim izroči tiste osebe, ki so jo njih mnenju odgovorne za razne zločine, storjene med vojno in ki naj bi zaradi tega prišle pred sodišče. Do tega časa, ko to pišemo, še ni nemška vlada odgovorila na to zahtevo, toda razna poročila pravijo, da se boji revolucije, če bi zavezniki vztrajali na tej zahtevi. Brzjavi ne povedo mnogo več o tem in ugibanju je prepuščeno, ali je res taka nevarnost in kakšne vrste bi bila ta revolucija. Seveda si ni težko domisliti, da bi imela taka revolucija nacionalističen in najbrže monarhističen značaj. Ali človeku, ki bi rad poznal pravi položaj, ne zadostuje to in za pravilno presojanje razmer je treba vsekakor več vedeti.

Nekoliko jasnosti prinaša v to zadevo dopis iz Berlina, ki je bil pisan sicer že ob novem letu, ki pa je vendar zanimiv, ker se bavi s tem vprašanjem. Dopisnik je očitno velik nasprotnik sedanje nemške vlade in stoji menda precej daleč na levi strani, ven-

dar so podatki, ki jih prinaša, brez obzira na njegovo osebno stališče zelo poučni in bodo najbrže zanimali tudi naše čitatelje.

Dopisnik govori najprej o ratifikaciji mirovne pogodbe, ki jo je nemška vlada zavlačevala, in pravi:

"Gotovo ni nihče mislil, da bo treba tako dolgo čakati na ratifikacijo mirovne pogodbe, ko je Nemčija meseca junija podpisala mirovno pogodbo. Za to zavlačevanje ne zadene krivda le zaveznikov. Menda imam pravico reči, da pada glavna krivda na nemško državno vlado. To je huda obtožba. Toda utemeljena je. Lahko se celo pravi, da se je Nemška vlada tem bolj bala trenutka ratifikacije, čim dalje je trajalo, preden so se ratifikacijski dokumenti izmenjali. Šele povsem odločna zahteva zaveznikov je pripravila nemško vlado do tega, da je opustila svoje obotavljanje. Najbolj obžalovanja vredne žrtve zavlačevanja so bili vojni ujetniki, približno njih 500.000, ki so v Franciji težko čakali na svoj povratek v domovino in ki so jih njih svoji še teže pričakovali. Kajti v resnici se ne more reči, da se je Francija napram tem nesrečnim žrtvam vojne obnašala kot kulturna dežela, kot dežela moralne in človeške veličine. To pa postruže obtožbo proti nemški vladi, ki ni storila vsega, da bi čim prej osvobodila svojih nesrečnih rojakov iz trdega vjetništva.

Seveda se bo vprašalo: Zakaj je nemška vlada z vsemi mogočimi diplomatičnimi in drugimi triki zavlačevala ratifikacijo miru? Odgovor je zelo enostaven. Po ratificiranju nastane za to vlado — in sicer po njeni lastni krivdi — nevarnost, ki jo lahko stane življenje. Nikakor ne mislim s tem reči, da ne pomeni mir za nemški narod skoraj neznosno breme. Njegov značaj je značaj kapitalističnega miru. Ta mir zatira nemški kot premagani narod, z namenom, da bo izkoriščen. Kakšne posledice prinese ta mir nemškemu narodu in zlasti delavskemu razredu, se bo po ratifikaciji še natančneje pokazalo. Toda za ljudstvo je še vedno bolje, da pride iz večne negotovosti. Večja in akutna nevarnost pride po podpisu mirovne pogodbe za nemško vlado.

Po ratificiranju mora namreč nemška državna vlada izpolniti mirovno pogodbo. In v tej pogodbi staja zlasti dve točki, katerih izpolnitev je za vlado naravnost grozeča. Namreč: Določba o izročitvi zločincev, ki so zakrivali vojno ali vršili zločine med njo, in določba o vojaškem razoroženju.

Kljub vsem nasprotnim in prozorno hinavskim trditvam državne vlade in zlasti Noskeja ni vlada v smislu pogodbe razorožila temveč je dopolnjevala oboroževanje. Militarizem, in sicer še veliko nevarnejši od prejšnjega je v Nemčiji v polnem evetu. Militaristi zopet godejo na prve gosli in njih glasovi so skrajno nesramni. Državna bramba naj se pač do konca marca reducira na stotisoč mož. Toda poleg te državne brambe je še veliko vojaških mest zasedenih z neštevilnimi častniki, ki vedno lahko služijo kot kadri, če—. Temu se pridružuje prebivalske brambe, začasni prostovoljni bataljoni, takozvane tehnične čete, ki se lahko rabijo kot stavkokaške garde,

pa tudi kod kadri za bodoče vojne. Končno pridejo še vojaške varnostne policije. Ta četa je kasernirana in sestavljena izključno iz odsluženih podčastnikov. Majhna dežela kot Brunšvik z ne popolnoma 500.000 prebivalci dobiva 4000 mož močno vojaško varnostno brambo, kar stane 3.600.000 mark na leto. Tako ima Brunšvik več podčastnikov pripravljenih, kakor kdajkoli v času mira. Kakšen je pravi namen teh čet, spozna največji tepec. Povrh tega je še po vsej deželi skrito orožje.

Vsa ta oborožitev, zlasti vojaška varnostna bramba, je v najočitnejšem nasprotju z določbami mirovne pogodbe. Priganjači tega oboroževanja so pred vsem desničarski socialisti, ki so na svojo lastno škodo oborožili protirevolucijo. Vojaška oborožitev je tako očitna, da so celo meščanske žene izdale protesten apel in upozorile na strašne nevarnosti tega novega militarizma za nemški narod in za nemško kulturo.

Desničarski socialisti se kažejo tudi v tem kot oponaševalci buržvazije, da opravičujejo to oboroževanje z boljševisko nevarnostjo. V renici odklanjajo komunisti in neodvisni socialisti vsako "pučarsko" akcijo z vso odločnostjo. Kljub temu nastopajo desničarski socialistični državni in deželni ministri z obrekovanjem, da je potrebno oboroževanje proti spartakovskim in neodvisnim pučem. S tem hočejo varati zaveznike, ki jih smatrajo za enako neumne, kakor so sami.

Vse te militaristične formacije so izključno v rokah monarhističnih in protirevolucionarnih elementov. Že ko so se snovali prvi prostovoljni zbori za poraženje delavstva in za razoroženje varuhov revolucije, so bili s tem poverjeni izključno junkerski in protirevolucionarni častniki, ki se v Nemčiji dobro počutijo v vseh zločinih, ki so jih tekom vojne v tujini vršili v tako obilni meri. Umori tisočeri delavcev so se vršili s pravim užitkom. Da ni postalo prelivanje krvi še večje, je zahvaliti le treznosti delavstva. Morilec so našli za svoja dejanja — tudi če je šlo za najočitnejše umore — ne le priznanje, ampak tudi nagrade. Povišanje morilcev na višja mesta je specialno polje, kjer se odlikuje Noske. Če pa je bil kakšen morilec kdaj obtožen, je prišel pred vojno sodišče, kjer so ga njegovi tovariši najmileje kaznovali ali pa enostavno oprostili, kakor dokazujejo procesi zaradi Liebknechtovega umora in proti tridesetkratnemu morilecu Malohnu. Možje, ki so stali za morilec, kakor polkovnik Reinhardt, so bili častno odpuščeni iz armade, ali pa stoje, kakor Noske, še v vladi.

Na tucate slučajev se lahko navede, da so vodili militaristi v vseh novih formacijah očitni monarhisti, da zasmehujejo republiko, se cinično rogajo vladi in se bahajo, da stoje le provizorno pod komando Noskeja, ki sme sicer opravičevati svoje podrejene, drugače mora pa plesati, kakor oni žvižgajo, in da čakajo le na povratek svojega cesarskega gospodarja. Nova nemška armada je torej v svojih glavah povsem protirevolucionarna. Čete pa niso nič drugačne. Upornike in roparje iz baltjskih dežel rabijo

za sestavljanje varnostnih bramb. Pripravljeni so na vse in sposobni za vse. Državna bramba je sestavljena iz mladih ljudi, večinoma z dežele, vzgojenih v slepi pokorščini napram visokemu oficirju. Prebivalske brambe, začasni prostovoljci in tehnične formacije so sestavljene izključno iz meščanstva, študentov, gimnazijalcev in drugih višjih dijakov. Tehnične čete so organizirani stavkokazi. Čete protirevolucionarne armade so torej popolnoma zanesljivo orodje v rokah reakcionarnih voditeljev.

Izkidati ta reakcionarni Avgijev hlev je naloga, za katero nima Noske ne volje ne moči. Kajti z dolgim jezikom se tu nič ne opravi. In to je njegova edina velikost, izvzemši prirojeno lažnivost in surovost. Čete in voditelji groze tudi s skrajnim odporom, če bi jih hoteli razpustiti. Schill — pravijo — je že tukaj; to je baltiški major Bischoff, in York tudi še pride, da jih povede na nove vojne, predvsem pa na pobijanje in oplenjevanje lastnih rojakov.

V teh militarističnih formacijah se je pa poskrilo mnogo vojnih zločincev, katerih izročitev zahtevajo zavezniki. Na visokih mestih so in čete imajo v svojih rokah. Za svoja prava voditelja priznava Hindenburga in Ludendorffa. Sedaj pa naj po ratifikaciji miru Nemčija izroči te vojne zločince za sodbo. Zavedajoč se svojih zločinov se seveda ne eden teh zločincev prostovoljno ne izroči ententi, kakor je te dni zahteval general Monteglas. Branili se bodo, branili izročitve, pa če propade ves nemški narod zaradi tega. Glavno je, da ostane njih koža varna.

In sedaj je vlada pred nevarnostjo: Zavezniki zahtevajo izročitev. Ako hoče vlada izpolniti ta pogoj, se bodo vojni zločinci z vojskami, ki so jim bile izročene, branili in razvili protirevolucijo, ki se obrne v prvi vrsti proti državni vladi. Ta nima nobenega sredstva moči v rokah, kajti delavstvo je sistematično razorožila. Iskati mora torej pomoč zaveznikov. Teda mora Nemčija računati z vstopom zavezniških čet in z vojno doma, kar pomeni seveda propad za deželo in ljudstvo in zada Nemčiji zadnji udarec. In vse to zaradi približno 2000 vojnih zločincev.

Vprašanje izročitve je torej danes najaktualnejše politično vprašanje in največjega pomena za Nemčijo. Nje rešitev odločuje o obstanku in poginu, in sicer v prvi vrsti za državno vlado. Sedanja vlada je spoznala nevarnost, ki ji groze in se jim je izkušala izogniti za zavlačevanjem ratifikacije. To je seveda sredstvo malih otrok. Toda mnogo drugega kakor majhni politični otroci, ki imajo veselje, če se igrajo vladati, itak niso naši sedanji nemški državni kapitani.

Vlada se je izkušala zadnjo uro izogniti nevarnosti tudi s tem, da je napravila navidezen zakon za sodbo vojnih zločincev pred državnim sodiščem v Lipskem. Prav kakor nalašče pred državnim sodiščem, ki je tekom vojne zadelo z najtežjimi kaznimi prav vse tiste, ki so nasprotovali vojni ali razkrivali resnico o vojni. Seveda bi se pred državnim sodiščem odigrala le burka. Kdor le nekoliko pozna sodbe zadnjega časa ne le pred vojaškimi sodišči v Nemčiji, ampak tudi pred civilnimi, ki so se izkazala v vlogi

prvoboriteljev protirevolucije, ta ve, da je najpodlejša sramota Nemčije — poleg Noskeja — nemška justica. Ta sramota bi se še pomnožila, če bi prišli vojni zločinci pred nemška sodišča. Saj je dovolj značilno, da ni bil do današnjega dne še ne en vojni zločinec aretiran. Častne kompanije jim dajejo in slave jih kot junake nemškega naroda. Vlada torej ne bo uspela s svojim trikom, da hoče sama soditi vojne zločince. Priprav, kakor da misli resno, ni do danes sploh napravila in jih ne sme napraviti, če ne-če izzvati revolte "svojih" čet.

Nacionalistični listi pripravljajo seveda vladi grenke ure. Dasi je vlada sprejela mirovno pogodbo in jo morala sprejeti, naj bi sedaj ne izpolnila pogojev. To bi nasprotovalo "časti" nemškega naroda. Kako spada pri nacionalistih vse pod poglavje časti! Svojčas je zahtevala "čast", da se začne vojna. Potem se je bilo treba zaradi "časti" bojevati za zmagovit mir. Potem se zaradi "časti" kljub popolnemu polomu nemških armad ni smelo skleniti premirje. Sedaj zahteva čast, da se slave nesposobni generali kot največji junaki svetovne zgodovine, in naposled zahteva "čast" nemškega naroda, da se ščitijo vojni zločinci. Po nacionalističnem časopisju spadajo torej vsi zločini in najusodnejše neumnosti med neprodajne častne pravice naroda. Seveda poziva nacionalistični tisk vse uradnike in vse militariste, da se upro izročitvi z vsemi sredstvi . . ."

Kar zaključuje avtor tega dopisa, je njegova stvar in spada na drugo stran. Ali kar je v dopisu stvarnega, zlasti glede na reakcionarno stremljenje in na vojno organizacijo v deželi, je vsekakor poučno in meče mnogo luči na situacijo, ki je sicer zunanjemu človeku precej težko razumljiva.

UTRINKI.

Ameriška socialna demokracija je imela na splošnem glasovanju vprašanje, kateri internacionalni organizaciji naj se pridruži. Predlog manjšine, ki je zahteval pridružitve k takozvani tretji Internacionali, je pri tem glasovanju dobil večino. Zanj je glasovalo 3475 članov, za nasprotni predlog večine pa 1444.

To je zopet eden tistih sklepov, ki so zasekali stranki že usodepolne rane. V vsakem oziru je ta rezultat nepremišljen. Predvsem pač zato, ker bi bilo šele tedaj sploh umestno sklepati o tem vprašanju, kadar bi imeli mednarodni socialisti priliko, da se snidejo na temeljito posvetovanje in dobe jasno sliko vsega položaja. Dokler tega ni, more vsak tak sklep izvirati le iz sentimenta, nikakor pa ne iz jasnega spoznanja in iz intelekta. Prav podraženi sentiment je pa napravil v delavskem gibanju zadnje čase že toliko škode, da bi bil že zadnji čas za iztрезnenje. Razlika je v tem, če se izrekajo simpatije boljševidkom v njih boji proti monarhistom in reakcionarjem, ali če se stranka pridružuje "Internacionali", ki so jo v Moskvi dekretirali, ne da bi bila ogromna večina socialistov sploh imela priliko, da sliši njih argumente in da izrazi svoje mnenje. Internacionala, ki se

gradi na tak način, na podlagi izrazov hipnega razpoloženja, brez resnega študija situacije in brez sodelovanja vseh prizadetih, ne more nikakor imeti solidne podlage. V Ameriki pa prihaja še v poštev, da ne more tak sklep približati socializma delavskim masam, ampak jih še bolj odvrča od njega.

Sploh se je to glasovanje izvršilo v razmerah, ki niso mogle podati nobene garancije za seriozen rezultat. Glasovalo se je v času, ko je vladal v stranki največji kaos in ni bila niti popolna. Tako na primer so bili Finci izven stranke, a čakali so na rezultat članskega glasovanja, ali naj se vrnejo v stranko ali ne. Že število oddanih glasov kaže, da se izid glasovanja ne more smatrati za izraz pravega mnenja članstva. Če pa bi bilo res, da nima vsa stranka več kakor 5000 članov, tedaj bi bilo že zaradi tega pametneje počakati s takim glasovanjem do časa, ko se vsaj kolikor toliko normalno okrepeča. Nič boljšega se ne bi moglo stranki svetovati, kakor da smatra to glasovanje za neizvršeno, pa počaka na primernejšo dobo. To bi le koristilo njej in delavstvu.

Bivši nemški kronprince je poslal prezidentu Wilsonu in zavezniškemu vladarjem telegram s ponudbo, da naj postavijo njega pred sodišče namesto ostalih Nemcev, katerih izročitev zahtevajo zavezniki. V svojem brzojavu pravi: "Če hočejo zavezniške in pridružene vlade imeti žrtev, naj vzamejo mene namesto 900 Nemcev, ki niso izvršili nobenega drugega zločina, kakor da so služili svoji deželi v vojni." . . . Vprašanje, ali niso obdolženci res izvršili nobenega drugega zločina, je tako, da ga kronprince ne more sam rešavati. Bila bi prav naloga sodišča, da dožene, ali so se vršili zločini ali ne. Kjer je urejena justica, je vedmo to njena prva naloga. Sum, da so se vršili vse drugačni zločini, kakor vojna služba, ki je ne bi nihče mogel označevati za hudodelstvo, je vsekakor zelo opravičen, in tudi na Nemškem in v Avstriji je dovolj ljudi, ki govorijo o nemških in avstrijskih zločinih. Toda v problemu so druge težave in doslej je vsekakor nejasno, kako jih mislijo zavezniki prebrestiti. Neznano je na primer, kakšno sodišče naj fungira v zadevi in kateri zakoni naj bodo merodajni. Določeno tudi še ni, kje naj bi bila razprava; v Nemčiji so na primer predlagali Švico, toda ta si kar nič ne želi takega procesa na svojih tleh. Vprašanje o izročitvi kajzerja visi še vedno v zraku, in nihče ne ve, kaj mislijo zavezniki storiti, če ne bo Nemčiji mogoče, da izroči zahtevane obdolžence. Da nima nemška vlada mnogo volje za izročitev, je izven suma; ali vprašanje je povsem resno, ali bi imela dovolj moči, tudi če bi imela voljo. V vsej aferi je toliko možnih zapletljajev, da nihče ne ugane, kakšne posledice še lahko nastanejo iz vsega.

S Poljskega prihaja poročilo, da rabijo tam namesto denarja — krompir kot plačilno sredstvo. Znamenje časa! Ali povsod to ne bi bilo mogoče. V mnogih krajih bi prišel krompir prehitro v lonce, če bi ga le imeli.

Angleški kralj je pri otvoritvi parlamenta poudarjal potrebo miru z Rusijo. "Dokler zadržujejo ti širni kraji svoje prispevke k splošnim življenjskim potrebščinam, je komaj mogoče, da se znižajo cene ali da se vrne splošna prosperita na svet," je dejal kralj... Po teh besedah bi bilo soditi, da misli Anglija vendar resno na mir z Rusijo. Kje pa je prazvzprav zadržek? Rusija izjavlja vsak čas, da je pripravljena sklepati mir z vsemi. Nekolikokrat je že sovjetska vlada izjavila, da se ne bo vtikala v notranje zadeve drugih držav. Normalne razmere, o katerih je kralj tudi govoril, morejo v Rusiji nastati le tedaj, če dobi dežela mir. In zelo verjetno je, da nastanejo tedaj prav kmalu. Domači reakcionarji izgube vse upanje, če ne bodo več mogli računati na zunanjo pomoč, in na mesto civilne vojne pride tedaj normalen politični boj, kakor v drugih deželah. Ali ta boj ne bo oviral gospodarskega življenja in ruske produktivnosti, ki je po kraljevih besedah tudi Evropi tako potrebna. Torej ne bi bilo treba nič drugega, kakor da se prično mirovna pogajanja. Tedaj bi se tudi takoj pokazalo, ali je mir s sovjetsko Rusijo manj mogoč, kot je bil s carsko. Mislimo, da bi se v tej smeri tudi z boljševiki lahko pametno govorilo.

Neko poročilo z Dunaja pravi, da je Ogrska — sedanja Ogrska — pripravljena organizirati "oborožen odpor" proti boljševikom. "Oborožen odpor" je polepševalna beseda za drug pojem, o katerem današnji "beli" gospodarji na Ogrskem mislijo, da ga bodo zavezniki razumeli brez natančnejšega pojasnila. Ker ne napada nihče Ogrske in ji nihče ne grozi, ne more imeti nobenega razloga za kakšen odpor, ampak očitno misli na napad. Ne dela pa tega iz nikakršnega "idealizma", temveč ponuja vojno silo za plačo. Organizirati hoče namreč omenjeni "odpor", če se ji dajo nekdanje teritorialne meje in dovoli tako močna armada, kot jo je nekdanj imela.

Ni verjetno, da se bodo zavezniki sploh ozirali na to ponudbo, ker ne more nikakor služiti njihovim interesom, ali za značaj sedanje ogrske vlade je stvar zanimiva. Zavezniki so morali imeti razloge, da so od Ogrske odvzeli kraje, ki niso madjarski, in bilo bi pač čudno, če bi sedaj udarili sebe po zobeh. Narodnostne razmere se v prizadetih krajih nikakor niso izpremenile in pravica se vsled tega ni premaknila na stran Ogrske. Če hrepeni budimpeštanska vlada po starih mejah, je to enostavno imperikalizem, in sicer imperializem, ki bi neizogibno provociral nove nemire v srednji Evropi.

Zlasti navtva je pa zahteva, da naj se Ogrski dovoli armada enake moči, kot jo je nekdanj imela. Krinka boja proti boljševikom, s katero bi se budimpeštanski beli teroristi menda radi prikupili zaveznikom, je preveč prožorna. Za boj proti boljševikom se taka armada lahko organizira; kako se potem rabi, je drugo vprašanje, in madjarski diktatorji ne morejo v tem oziru pričakovati nobenega zaupanja. Sicer se pa tej družbi najmanje podaja igrati vlogo rediteljev v Evropi. Doma imajo tak Avgijev hlev,

da ga ne bodo izlepa izkidali, in predvsem bi bilo pač treba, da se lotijo tega dela. Nasilne volitve, ki so teroristični vladi prinesle umetno večino, gotovo niso rešile notranjega problema Ogrske, in če bodo politični tatovi hoteli nastopati še kot žandarji Evrope, dobe lahko doma tak pekel, da jim ne bodo vse višlice nič pomagale.

Bivši črnogorski kralj Nikola se še nikakor ni potolažil s svojo uodo in baje zopet intrigira, da bi se mu omogočil povratek na njegov "prestol". Neko poročilo iz Pariza pripoveduje, da je v Albaniji, odkoder pripravlja prevrat, ki bi ga imel privedi nazaj v deželo. Pri tem računa na italijansko pomoč, kar ne bi bilo povsem brez razloga. Italijanska kraljica je njegova hči. To sicer ne bi moralo odločevati v italijanski politiki, zakaj tudi drugod smo že videli nastopati žlahto proti žlahti, če so interesi tako nanesti. Toda italijanski vladajoči krogi, ki morajo poznati Nikito in njegove kvalitete, vidijo radi vsako zmedo v Jugoslaviji in so marsikatero sami priredili, druge pa pospeševali, ker mislijo, da podpira te njih aneksionistične aspiracije. Neredi v Jugoslaviji so izboren argument, da je trganje kosov od njenega živega telesa v "interesu evropskega reda". Pri objektivno mislečih ljudeh ne bi mogel tak argument mnogo zaleči, ker ima Italija sama nereda toliko doma, da ne more producirati dovolj metel, in zato ne more biti njen poklic delati red drugod. Ali špekulacija je špekulacija, in doslej je Italija intenzivno operirala z "neredi", pri katerih je lahko zaslediti njene lastne prste. Če se na Črni Gori res kaj zgodi, ne bo težko uganiti, kdo kuha juho in kdo pomaga kuriti.

Brzjav iz Varšave pravi, da bo poljska vlada vpoštevala mirovno ponudbo ruske sovjetske vlade. Isti brzjav pravi tudi, sklicevaje se na poročilo poljskega zunanjega ministra Pateka, da ne bodo zavezniške vlade ugovarjale, če sprejme poljska vlada zadnjo rusko noto za podlago mirovnega pogajanja s sovjetsko vlado. Zdi se torej sploh, da postaja politika napram Rusiji treznejša.

Gompersova namera zopet enkrat poseči v politiko, ali zopet enkrat tako nerodno, kakor je že njegova stara navada. Pravi, da je bila prevladajoča misel sedanjega kongresa zatreti delo, in zato hoče pri prihodnjih volitvah položiti svoj vpliv na tehtnico. Toda kako? Organizirati misli kampanjo zoper tiste kandidate, ki so se v sedanjem kongresu po njegovem mnenju izkazali kot reakcionarji. Ta stran bi se lahko odobraval, če bi bilo gotovo, da zadene Gompersova propaganda res tiste, ki to zaslužijo. Toda ta stran je v vsakem slučaju le negativna in sama na sebi ne more dati nobene garancije, da bo prihodnji kongres boljši. Pozitivno pa ne zna Gompers povedati nič drugega, kakor da bo propagiral sodelovanje farmarjev z delavci, z namenom, da se vržejo pri primarnih volitvah kandidati, ki bodo na Gompersovi "črni listini". Obenem pa misli Gompers

nastopiti proti "Delavski stranki" in pozvati unije, da naj trdno vztrajajo pri načelu "nestrankarske akcije".

To se pravi: Gompers se še vedno dela, kakor da so v politiki posamezne osebe bolj odločujoče od strank. In pod krinko nestrankarstva bo Gompers zopet podpiral politike, ki zaradi svojega strankarskega stališča ne morejo delati delavske politike.

Če misli Gompers, da podvzema s svojo nameravano akcijo kaj novega, se zelo moti. Prav to je delal ves čas in uspehi so bili vedno enaki. Ali on se tudi iz svojih neuspehov ne zna nič naučiti. Politika sedanjega časa je zgrajena na interesih in noben posamezen poslanec ne more izbehniti tem pravilu, če hoče kaj veljati. Delavska politika in kapitalistična politika se ne moreta vjemati. Lahko so posamezni slučaji, da imajo delavci enake interese s kapitalisti, ali to so vedno le izjeme. Političnih smeri pa ne morejo določati izjeme, temveč pravila. Pravilo pa je, da gre in da mora iti kapitalizem za izkoriščanjem delavstva in da se mora delavstvo braniti baš tega izkoriščanja. Zato mora biti smer delavske politike drugačna kakor smer kapitalistične. Smeri se pa v organizirani politiki izražajo v strankah. Kapitalisti imajo prav, da organizirajo svoje stranke, ali če hočejo delavci doseči uspeh, morajo storiti isto in se politično organizirati, pa voditi svojo lastno politiko. Gompers je pa zapreka tega edino zdravega razvoja.

Državni zakladniški tajnik Houston izjavlja, da se je narodni dolg tekom zadnjih petih mesecev znižal skoraj za eno milijardo dolarjev. Ali ta ogromna svota se ni pokrila iz rednih dohodkov, temveč iz prodaje vsakovrstnih zalog vojnega materijala. Za prihodnjih pet mesecev torej ni pričakovati, da po da državni tajnik enako ugodno poročilo.

V Baltimore, Md., je bil neki trgovec, ki si je v nedeljo urejal svoje knjige, na podlagi takozvanega modrega zakona iz leta 1723 kaznovan zaradi oskrnitve svetega dneva. In koledar nam kaže leto 1920!...

Pred kratkim so bili listi polni vesti o nameravanem napadu boljševikov na Poljsko. S tem so bile v zvezi vsakovrstne kombinacije o novi zavezniški vojni proti boljševikom in maršala Focha so imeli že v Varšavi, da bi prevzel vrhovno vodstvo protisovjetskih armad. Že takrat se nam je zdela vsa reč dvomljiva, ker ji je primanjkovalo logike. Sedaj prihaja povsem druga vest, da je Poljska pričela mirovno pogajanje z Rusijo in da so ji to nasvetovali zavezniki. To je vsekakor veliko bolj razumljivo od prejšnjih tatarskih vesti. Kaj naj bi Poljaki profitirali z vojno? A česa naj bi se na drugi strani bali od sedanje Rusije, ki ne more biti napram njim nikakor taka, kakršna je bila stara carska Rusija? Ne le za Poljsko, ampak za Evropo sploh je najbolje, če se čim prej pobota s sovjetsko vlado, ker bo tedaj imela mir, da more urediti svoje razmere, česar ji je krvavo treba. In tedaj je zelo

verjetno, da pride na podlagi poštenega sporazuma do dobrih sosedskih in sčasoma najbrže tudi do prijateljskih razmer med Rusijo in Poljsko, s čimer se odstrani ena največjih evropskih kalamit s sveta. Rešitev rusko-poljskega vprašanja je bila na dnevnem redu od zadnje delitve Poljske, in če ugasne ta vulkan, bo Evropa rešena ene največjih nevarnosti.

Clemenceau je na poti v Egipt, kjer se misli tolažiti zaradi propada pri volitvi francoskega prezidenta. Vodja egiptovskih nacionalistov dr. Abdul Said ga je pa telegrafično posvaril, da naj ne hodi tja, češ da njegovo življenje ne bo varno v Egiptu. Abdul Said dolži bivšega francoskega ministrskega predsednika, da je podpiral Angleže zoper svobodo Egipta in zoper človečnost. Ali se bo Clemenceau oziral na to svarilo ali ne, je seveda njegova stvar, toda če mu pošiljajo take telegrame, je precej verjetno, da je v Egiptu razburjenost, ki postane nemara res lahko nevarna. Egipt vsekakor ni zadovoljen s svojo usodo. Ali današnji Egipt tudi ni dovolj močan, da bi revoltiral proti Angležem, in zato se prav lahko zgodi, kakor pogostoma v podobnih slučajih, da se izrazi nezadovoljnost na tak način, na kakšen se more, torej eventualno s kakšnim atentatom. Vsekakor pa kaže ta epizoda, da je Egipt nov ognjenik, ki bo delal Angliji še dosti skrbi. Kar dokazuje, da ni bilo vprašanje Egipta kakor še marsikatero drugo srečno rešeno na pariški konferenci.

The Bulletin of the United States Bureau of Labor statistics No. 259, od oktobra 1919 ima sledeče zanimive podatke o zvišanju plač in cen življenjskih potrebščin po mestih: V Atlanta, tedenska plača povišana za 43 odst., cene življenjskih potrebščin za 109 odstotkov; aBltimore, tedenska plača 41 odst., življenske potrebščine 125 odst.; Boston, plače za 34 odst., življenske potrebščine za 99 odst.; Chicago, plače za 35 odst., življenske potrebščine za 102 odst.; Cincinnati, plače za 37 odst., življenske potrebščine za 106 odst.; Denver, plače za 38 odst., življenske potrebščine za 91 odstotkov; New Orleans, plače za 33 odst., življenske potrebščine za 109 odstotkov; New York, plače za 27 odst., življenske potrebščine za 101 odstotek; Philadelphia, plače za 51 odst., življenske potrebščine za 97 odstotkov; Pittsburgh, plače za 44 odst., življenske potrebščine za 104 odst.; St. Louis, Mo., plače za 40 odst., življenske potrebščine za 119 odst.; San Francisco, plače za 34 odst., življenske potrebščine za 74 odst.; Seattle, Wash., plače za 39 odst., življenske potrebščine za 90 odstotkov. Na ta način naj delavec hrani — da postane ... bogat.

KLUBOM J. S. Z. NA ZNANJE.

Tekom tega tedna dobe vsi dobrostoječi klubi J. S. Z. glasovnice tičeče se pridruženja k socialistični stranki. Članom se tem potom nalaga v dolžnost, da razpravljajo o tej zadevi na svojih sejah in da se potom klubov udeleže diskuzije v Proletarcu.

Tajništvo J. S. Z.

ADVERTISEMENT

Slov. delavska

podporna zveza

Ustanovljena dne 26.
avgusta 1908.Inkorporirana 22. aprila
1909 v državi Penn.

Sedež: Johnstown, Pa.

GLAVNI URADNIKI:

Predsednik: IVAN PROSTOR, 6120 St. Clair Ave., Cleveland, Ohio.

Podpredsednik: JOSIP ZORKO, R. F. D. 2, Box 113, West Newton, Pa.

Glavni tajnik: BLAS NOVAK, 634 Main St., Johnstown, Pa.

1. Pom. tajnik: FRANK PAVLOVČIČ, 634 Main St., Johnstown, Pa.

2. Pom. taj. ANDREJ VIDRIČ, R. F. D. box 4, Johnstown, Pa.

Blagajnik: JOSIP ŽELE, 6502 St. Clair Ave., Cleveland, O.

Pom. Blagajnik: ANTON HOČEVAR, R. F. D. 2, Box 27, Bridgeport, O.

NADZORNI ODBOR:

Predsednik nadzor. odbora: IGNATZ PODVASNIK, 6325 Station St., E. E. Pittsburgh, Pa.

1. nadzornik: SOPHIA BIRK, 606 St. Clair Ave., Cleveland, Ohio.

2. nadzornik: IVAN GROSELJ, 885 137th St., Cleveland, O.

POROTNI ODBOR:

Predsednik porot. odbora: MARTIN OBERŽAN, Box 135 West Mineral, Kans.

1. porotnik: FRANK TEROPČIČ, R. 1, Banonza, Ark.

2. porotnik: JOSIP GOLOB, 1916 S. 14th St., Springfield, Ill.

VRHOVNI ZDRAVNIK:

Dr. JOSIP V. GRAHEK, 843 E. Ohio St., Pittsburgh, Pa.

Glavni urad: 634 Main St., Johnstown, Pa.

URADNO GLASILO: PROLETAREC.

3639 W. 26th St., Chicago, Ill.

Cenjena društva, oziroma njih uradniki, so uljudno prošeni pošiljati vse dopise naravnost na glavnega tajnika in nikogar drugega. Denar naj se pošlje edino potom Poštinih, Expresnih, ali Bančnih denarnih nakaznic, nikakor pa ne potom privatnih čekov. Nakaznice naj se naslovljajo: Blas Novak, Union National Bank in tako naslovljene pošiljajo z mesečnim poročilom na naslov gl. tajnika.

V slučaju, da opazijo društveni tajniki pri poročilih glavnega tajnika kake pomanjkljivosti, naj to nemudoma naznanijo uradu glavnega tajnika, da se v prihodnje popravi.

NAZNANILO.

Dunlo, Pa. — Na prošnje, ki jih pošiljajo društva in posamezniki za pomoč, naznanjam, da se društvo Zarja Svobode, št. 11, SDPZ., ne bo oziralo, ako niso odobrene od glavnega urada naše organizacije.

Prošnje posameznikov, ki niso člani nobenega društva, pa naše društvo sploh ne bo jemalo v poštev. — To je zaključek letne seje našega društva, ki se je vršila meseca decembra 1919.

Andrej Obreza, tajnik.

Iz gl. urada S. D. P. Z.

Poročilo o izidu splošnega glasovanja o inicijativi društva št. 68 in določitvi mesta prihodnje redne konvencije.

Društvo št.	Iniciativa dr. št. 68		Greensburg	Johnstown	Cleveland
	da	ne			
1	36	..	..	34	..
2	18	7	..	25	..
3	..	50	..	50	..
4	..	23	10	17	..
5	18	..	1	17	..
6	9	..	..	9	..
7	20	1	..	21	..
9	30	2	..	31	1
11	43	..	2	41	..
12	14	..	14	..	..
13	10	32	4	37	1
14	38	..	35	2	1
17	..	9	..	..	..
18	5	12	1	13	3
20	22	..	1	9	12
22	3	..	..	7	4
23	12	59	9	42	20
24	22	9	9	7	15
25	..	..	1	7	28
27	..	13	..	1	12
29	22	..	6	10	6
30	5	33	..	..	38
33	11	17	3	27	9
34	31	..	2	3	26
36	30	..	2	4	24
37	..	18	..	..	18
38	30	9	..	10	29
40	9	11	..	..	20
41	2	134	13	11	112
42	28	15	2	19	22
43	6	..	..	2	4
46	..	7	..	..	7
48	15	..	..	14	1
51	..	78	..	..	78
55	4	1	3	2	..
56	11	31	8	23	11
57	6	4	..	..	10
58	8	6	3	9	3
59	7	16	1	4	18
60	60	15	24	17	34
62	49	..	..	..	49
64	69	..	..	69	..
65	30	5	..	4	31
66	63	..	..	63	..
68	29	..	1	10	18
69	5	4	..	1	8
71	..	..	3	5	9
73	32	1	33	..	..
74	9	4	1	3	9
77	4	..	4	..	..
79	39	1	..	40	..
81	3	20	3	..	20
82	28	9	..	..	37
84	..	..	..	15	..
85	18	3	2	15	4
86	8	2	3	1	6
87	10	..	..	10	..
88	9	14	1	7	15
89	15	..	1	14	..
91	22	..	22	..	..
92	1	22	..	5	18
93	19	3	..	2	11
95	..	15	..	..	15
96	9	..	..	..	9
98	11	2	..	2	11
99	29	..	29	..	..
100	7	35	2	2	38
101	12	10	4	11	7
102	17	..	..	2	15
104	35	..	35	..	..

105	19	..	11	10	1
106	20	2	1	6	15
107	1	..	15	1	3
108	23	18	..	21	20
109	15	..	..	..	15
111	..	..	..	41	..
112	27	5	1	3	28
114	5	..	..	5	..
116	3	27	2	7	21
117	15	30	8	..	37
120	..	20	..	8	12
123	38	1	5	3	31
125	18	1	5	8	6
126	13	25	..	..	38
127	..	..	14	5	2
128	64	..	..	64	..
130	22	5	..	6	21
131	..	33	2	31	..
132	10	..	..	10	..
133	11	..	..	4	7
134	17	..	1	1	15
138	9	6	..	6	3
141	19	1	..	14	6
145	1	32	..	..	33
146	1	9	10	..	..
148	13	4	10	7	..
149	28	2	..	27	3
150	24	1	1	8	16
151	10	4	1	10	3
152	33	..	..	33	..
153	5	7	3	9	..
1622	995	388	1154	1233	

Iniciativa društva šte. 68 je sprejeta s 627 večine oddanih glasov.

Kakor razvidno iz oddanih glasov za določitev mesta kjer naj se vrši 5. redna konvencija je dobilo mesto Cleveland, Ohio, največ glasov, nima pa v smislu pravil potrebne večine oddanih glasov. Vsaled tega se vrši ožje glasovanje med mestoma Johnstown in Cleveland, katera mesta sta dobila največ glasov.

Blas Novak, tajnik.

Imena in naslovi uradnikov društev S. D. P. Z.

za leto 1920.

Boritelj, šte. 1, Conemaugh, Pa.

Predsednik: Fr. Dremelj, 483 Chestnut St.; tajnik: Bl. Brezovšek, box 302; blagajnik: Martin Jager, box 302. Vsi v Conemaugh, Pa. Seja vsako prvo nedeljo v mesecu v dvorani sv. Alojzija.

"Pomočnik", št. 2, Johnstown, Pa.

Predsednik: John Zupan, 417 Woodland Ave.; tajnik: Joseph Budna, 420 Ohio St.; blagajnik: Michael Cenc, R. 7, box 11. Vsi v Johnstown, Pa. Seja vsako prvo nedeljo v Slov. Delavskega Doma.

"Zaveznik", št. 3, Franklin Conemaugh, Pa.

Predsednik: Mike Vadujal, Park Hill, Pa.; tajnik in blagajnik: Louis Krašna, box 218, Conemaugh, Pa. Seja vsako prvo nedeljo v Slov. Izobraževalnem Domu.

"Zavedni Slovenec", št. 4, Lloydell, Pa.

Predsednik: Jožef Meden, box 41; tajnik: George Jakopin, box 76; blagajnik: Frank Kotar, box 76. Vsi v Lloydell, Pa. Seja vsako 1. nedeljo.

Nova Doba, št. 5, Ralphton, Pa.

Predsednik: John Divjak, box 56; tajnik: Paul Les, box 78; blagajnik: Martin Korošec, box 255. Vsi v Ralphton, Pa. — Seja vsako prvo nedeljo.

"Zvesti Bratje", št. 6, Garrett, Pa.

Predsednik: Anton Istenič; tajnik in blagajnik: John Kralj, box 227. Vsi v Garrett, Pa. — Seja vsako prvo nedeljo.

"Jedinstvo", št. 7, Claridge, Pa.

Predsednik: Matija Regina; tajnik: Mihael Baloh, P. O. box 212; blagajnik: John Zagorec, box 324. Vsi v Claridge, Pa. — Seja vsako drugo nedeljo ob 2. pop. v Slov. Narodnem Domu.

"Planinski Raj", št. 8, Dawson, N. Mex.

Predsednik: Frank Košir; tajnik in blagajnik: John Krivic. Vsi box 992, Dawson, N. Mex. — Seja vsako 3. nedeljo.

"Zavedni Štajerci", št. 9, Johnstown, Pa.

Predsednik: Karol Cerjak; tajnik: Stefan Debeljak, R. F. D. 7, box 55; blagajnik: James Lorenzo, R. F. D. 7, box 55. Vsi v Johnstown, Pa. — Seja vsako tretjo nedeljo v Cellso, Pa.

"Jasna Poljana", št. 10, Brownfield, Pa.

Predsednik: Jos. Picelj; tajnik: Anton Steržaj, b. 454, Uniontown, Pa.; blagajnik: John Rukše, br. 443, Uniontown, Pa. — Seja vsako prvo nedeljo v Brauwick Hotel, Uniontown, Pa.

"Zarja Svobode", št. 11, Dunio, Pa.

Predsed.: Andrej Milavec, box 1; tajnik: Andrew Obrena, b. 155; blagajnik: John Zakrajšek, box 248. Vsi v Dunio, Pa. — Seja vsako prvo nedeljo v dvorani Izobraževalnega društva Vihar.

"Danica", št. 12, Heilwood, Pa.

Predsednik: Frank Korelec, box 74; tajnik: Joseph Tomašin, box 35; blagajnik: Frank Korelec, box 74. Vsi v Heilwood, Pa. — Seja vsako 2. ned. v mes. v prost. Jos. Tomašina.

"Večernica", št. 13, Baggaley, Pa.

Predsednik: Joseph Skoda; tajnik: Jacob Povše, box 12, Pleasant Unity, Pa.; blagajnik: Vincent Resnik, box 116, Whitney, Pa. — Seja vsako drugo nedeljo ob 2. popol. v Slov. Hrv. N. Domu, Hostetter, Pa.

"Složni Bratje", št. 14, Orient, Pa.

Predsednik: Frank Grams, box 206, Republic, Pa.; tajnik: Ivan Erjavec, box 52, Orient, Pa.; blagajnik: Anton Crnolegar, box 296, Republic, Pa. — Seja vsako drugo nedeljo v Republic, Pa.

"Slovan", št. 15, Sopris, Colo.

Predsednik: Anton Marinčič; tajnik in blagajnik: Silvester Berantin. Vsi box 192, Sopris, Colo. — Seja vsako prvo nedeljo ob 9. uri zjutraj v prostorih sobrata Ivan Koncila v Piedmont, Colo.

"Bratstvo", št. 16, Buxton, Iowa.

Predsednik: Frank Kristof, box 24; tajnik: Ferdinand Kočevar; blagajnik: Felix Raspotnik. Vsi R. 1, Eddyville, Iowa. — Seja vsako drugo nedeljo v prostoru sobrata Felix Raspotnika.

"Zora", št. 17, Akron, Mich.

Predsednik: Gasper Volk; tajnik: Anton Maurich, box 102; blagajnik: J. J. Sturm, box 102. Vsi v Akron, Mich. — Seja vsako prvo nedeljo.

"Združeni Bratje", št. 18, Braddock, Pa.

Predsednik: Frank Arhar; tajnik: John Rednak, 843 Willow Way, Braddock, Pa.; blagajnik: Frank Loje, 609 N. Main St. Vsi v Braddock, Pa. — Seja vsako prvo nedeljo v litvinski dvorani, 818 Washington Ave.

"Nada", št. 20, Huntington, Arkansas.

Predsednik: John Morse; tajnik: Frank Herman, box 237; blagajnik: Matija Podobnik, box 36. Vsi v Huntington, Arkansas. — Seja vsako tretjo nedeljo v šolski dvorani.

"Sokol", št. 21, West Mineral, Kansas.

Predsednik: Vine Zalokar; tajnik in blagajnik: Louis Zupančič, L. box 138. Vsi v Mineral, Kans. — Seja vsako tretjo nedeljo v mesecu v Pete Russellnovi dvorani v E. Mineral, Kans.

"Od boja do zmage", št. 22, La Salle, Ill.

Predsednik: Ignac Jordan; tajnik: Ferdo Arzenšek, 1122 — 4th St., La Salle, Ill.; blagajnik: Joe Brezovar, 2128 — 8th St., La Salle, Ill. — Seja vsako prvo nedeljo v mesecu ob 1. uri popo. v Slov. Nar. Domu.

"Slovenski Bratje", št. 23, Coketon, W. Va.

Predsednik: Louis Bartoli, box 481; tajnik: Fr. Kocian, box 272; blagajnik: Jos. Medik, box 517. Vsi v Thomas, W. Va. — Seja vsako 1. ned. v mes. v Comp. dvorani.

"Ilirija", št. 24, Iselin, Pa.

Predsednik: Ivan Suštar, box 52; tajnik: Math. Zdravec, box 211; blagajnik: Michael Lončar, box 257. Vsi v Iselin, Pa. — Seja vsako prvo nedeljo v prostorih sobr. I. Rogelj.

"Delavec", št. 25, Rock Springs, Wyo.

Predsednik: Joe Porenta; tajnik: Mat. Leskovec, box 547; blagajnik: Mathew Ferli, 211 Sherman St. Vsi v Rock Springs, Wyo. — Seja vsako drugo nedeljo v Slovenskem Domu.

"Smarnica", šte. 26, Export, Pa.

Predsednik: John Kmetich; tajnik: Math Torkar, b. 417; blagajnik: Anton Martinšek, b. 125. Vsi v Export, Pa. — Seja vsako tretjo nedeljo v Red Eagle dvorani.

"Miroljub", šte. 27, Diamondville, Wyo.

Predsednik: Andrej Muhar, b. 71; tajnik: Vincenc Lumpert, b. 52; blagajnik: Math Brunskele, b. 86. Vsi v Diamondville, Wyo. — Seja vsako prvo nedeljo v Slovenskem domu v Diamondville, Wyo.

"Jutrnja Zarja", šte. 29, Meadow Lands, Pa.

Predsednik: Anton Premro; tajnik: Andrej Posega, box 575; blagajnik: Anton Aizman, b. 60. Vsi v Meadow Lands, Pa. — Seja vsako prvo nedeljo v Slov. Izobraž. Domu.

"Trpin", šte. 30, Breezy Hill, Kans.

Predsednik: J. Homec, box 160; tajnik: Martin Jušnik, box 63; blagajnik: Josip Žibert, box 115. Vsi R. F. D. 2, Mulberry, Kansas. — Seja vsako tretjo nedeljo dop. v A. Kurentovi dvorani, Breezy Hill.

"Dani se", šte. 31, Roslyn, Wash.

Predsednik: Luka Notar; tajnik in blagajnik: Anton Adamich, b. 16. Vsi v Roslyn, Wash. — Seja vsak prvo nedeljo ob 2. uri pop. pri bratu A. Adamich.

"Zeleni vrt", šte. 32, Palisades, Colo.

Predsednik: Anton Kladok; tajnik: Matija Dehelak, b. 623; blagajnik: Jernej Benedik, box 674. Vsi v Palisades, Colo. — Seja vsako tretjo nedeljo v mesecu v prostorih Jakob Trojar.

"Slovenska Zastava", šte. 33, Jenny Lind, Arkansas.

Predsednik: Louis Grile, box 86; tajnik: Frank Grile, b. 106; blagajnik: Frank Kline, box 117. Vsi v Jenny Lind, Ark. — Seja prvo nedeljo ob 10. uri dop. v društ. dvorani.

"Edinstvo", šte. 34, Yukon, Pa.

Predsednik: Anton Kaferle, box 195; tajnik: John Maren, b. 193; blagajnik: Frank Medved, b. 40. Vsi v Yukon, Pa. — Seja vsako prvo nedeljo ob 10. uri popol. v Yukon Society Hall, št. 1.

"Planinski Raj", šte. 35, Lorain, Ohio.

Predsednik: Jos. Urišič; tajnik: Jacob Hlepar, 1649 E. 31st St.; blagajnik: Ivan Primožič, 1712 E. 31st St. Vsi v Lorain, Ohio. — Seja vsako drugo nedeljo v prostorih g. Viranta, 1700 Globe Ave.

"Združitelj", šte. 36, Soth Fork, Pa.

Predsednik: Jakob Govekar, box 556; tajnik: Jacob Rupert, 112 Maple St.; blagajnik: Mirko Grurich, b. 495. Vsi v So. Fork, Pa. — Seja vsako tretjo nedeljo v dvorani Slov. Izobr. Doma.

"Ljubljana", šte. 37, Barberton, O.

Predsednik: Frank Skrabar, 520 Van St.; tajnik: Frank Župc, 164 Huston St.; blagajnik: John Župc, 164 Huston St. Vsi v Barberton, Ohio. Seja vsako drugo nedeljo ob 2. uri popol. na 1109 N. 4th St.

"Dobri Bratje", šte. 38, Bridgeport, Ohio.

Predsednik: Viktor Salar, RFD, 2, b. 26; tajnik: Martin Kos, RFD, 2, box F; blagajnik: Franc Vočko, box 462. Vsi v Bridgeport, Ohio. Seja vsako prvo nedeljo ob 8. uri dopoldne v društveni dvorani, Baydsaville, Ohio.

"Prva Zvezda", šte. 39, Darragh, Pa.

Predsednik: Ivan Rušich, Darragh, Pa.; tajnik: Ivan Bahor, box 116, Darragh, Pa.; blagajnik: Ignac Založnik, L. Box 8, Arona, Pa. — Seja vsako tretjo nedeljo v mesecu ob 2. uri popold.

"Orel", šte. 40, West Newton, Pa.

Predsednik: Andrej Povirk, box 27; tajnik: Andrej Ogrin, RFD, 2, b. 131-b; blagajnik: Jožef Zorko, RFD, 2, box 113. Vsi v West Newton, Pa. — Seja vsako četrto nedeljo dopoldne za prihodnji mesec v Slov. Domu v Collinsburg.

"Slovenski Bratje", šte. 41, Cleveland, O.

Predsednik: John Požar; tajnik: Leopold Kiglevič, 3533 E. 82. St.; blagajnik: Frank Kokotec, 8103 Marble ave. Vsi v Cleveland, O. — Seja vsako prvo nedeljo v mesecu v Slov. Nar. Domu.

"Mladí Slovenec", šte. 42, Oglesby, Ill.

Predsednik: Frank Hladnik; tajnik: Hubert Dular, box 297; blagajnik: Joe Legan, b. 11. Vsi v Oglesby, Ill. — Seja vsako prvo nedeljo v dvorani Mihael Preskar.

"Sava", šte. 43, Portage, Pa.

Predsednik: Karol Mejak; tajnik: Frank Zaman, R. D. 1, b. 83; blagajnik: Jos. Bosich, R. D. 1, b. 5. Vsi v Portage, Pa. — Seja vsako 2. ned. v mes. v dr. dvorani Martindale.

"Prešeren", šte. 44, Cliff Mine, Pa.

Predsednik: Alojzij Vidmar, box 57; tajnik: Frank Pivk, box 16; blagajnik: Ferdinand Pregel, box 17; Vsi v Cliff Mine, Pa. — Seja vsako drugo nedeljo v mesecu ob 10. uri dop. v Narodni dvorani.

"Mirni Dom", šte. 45, Johnstown, Pa.

Predsednik: Ignatz Pečjak; tajnik: Joseph Intihar, 404 Eight ave.; blagajnik: Jos. Rovani, 103 Birch ave. Vsi v Johnstown, Pa. Seja vsako prvo nedeljo v dvorani Sv. Cirila in Metoda.

"Zveza", šte. 46, Alix, Arkansas.

Predsednik: John Kranjc, RFD, b. 110; tajnik: Mat. Znidarsic, RFD, box 79; blagajnik: Jurij Kokal, RFD, box 75. Vsi v Altus, Ark. — Seja vsako drugo nedeljo.

"Slovenski Bratje", šte. 47, Avella, Pa.

Predsednik: Karol Razbošek b. 52; tajnik: Dominik, Feltrin, box 167; blagajnik: John Vidmar, b. 75. Vsi v Avella, Pa. — Seja vsako drugo nedeljo.

"Slovenski Mladenci", šte. 48, Aurora, Ill.

Predsednik: Frank Stepanič; tajnik: Anton Sustaršič, R. D. 1, b. 218; blagajnik: Peter Muta, 310 South River St. Vsi v Aurora, Ill. — Seja vsako drugo sredo v mes. v Fox River Social Klub.

"Proletarec", šte. 50, Franklin, Kans.

Predsednik: Anton Seljak, box 56; tajnik: Gasper Leskovitz, box 239; blagajnik: Frank Leskovitz, box 44. Vsi v Franklin, Kans. Seja vsako prvo nedeljo v John Krenker dvorani.

"Delavec", šte. 51, Cleveland, O.

Predsednik: Frank Budič, 1163 E. 58 St.; tajnik: Ivan Zaletel, 1009 E. 66. St.; blagajnik: John Prostor, 6120 St. Clair Ave. Vsi v Cleveland, Ohio. Seja vsako drugo nedeljo v mesecu ob 9. uri dopoldne v Slov. Nar. Domu St. Clair ave.

"Ljubljanski Grad", šte. 52, DeKalb, Ill.

Predsednik: Pavel Košir, 1403 State St.; tajnik: Franc Keršič, 1317 Market St.; blagajnik: Franc Prebil, 1142 Market St. Vsi v DeKalb, Ill. — Seja vsako drugo nedeljo pri sobratu Fr. Keršič.

"Slovenski bratje", šte. 53, Fairpoint, Ohio.

Predsednik: M. Šimčič, box 105; tajnik: John Lekšan, box 105; blagajnik: Franc Kosa, box 105. Vsi v Fairpoint, Ohio. — Seja vsako drugo nedeljo v mesecu pri sobratu J. Lekšan.

"Vrh Planin", šte. 55, Crabtree, Pa.

Predsednik: Martin Jereb, box 92; tajnik in blagajnik: Andrej Jereb, box 92. Vsi v Crabtree Pa. — Seja vsako drugo nedeljo v prostorih sobrata Andr. Jereb.

"Združeni Slovani", št. 56, Pittsburgh, Pa.

Predsednik: Anton Dekleva; tajnik: Joseph Dekleva, 5438 Dresden Alley; blagajnik: Vincent Arh, 41 Rickenbach St., N. S. Vsi v Pittsburgh, Pa. — Seja vsako prvo nedeljo v mesecu ob 9. uri dopoldne v K. S. D. v Pittsburgh, Pa.

"Caven", šte. 57, Wooster, Ohio.

Predsednik: Martin Čermel; tajnik: Ciril Stibilj; blagajnik: Frank Čermel, Vsi box 289, Wooster, Ohio. — Seja vsako prvo nedeljo v prostorih sobrata Martina Čermelja.

"Rudar", šte. 58, Canmore, Alta, Canada.

Predsednik: Tom Gembala; tajnik in blagajnik: Anton Polutnik, box 185, Canmore, Alta, Canada. — Seja vsako drugo nedeljo v prostorih sobrata Anton Polutnik ob 2. uri popoldne.

"Slovenski Fantje", šte. 59, Maynard, Ohio.

Predsednik: Jos. Bajda, b. 55; tajnik: Max Jerchin, box 254; blagajnik: Joseph Bajda, b. 55. Vsi v Maynard, O. — Seja vsako drugo nedeljo v dvorani g. J. Hrabaka.

"Slovenski Tabor", šte. 60, Moon Run, Pa.

Predsednik: Mihael Jerala, b. 217; tajnik: Frank Mochnik, b. 133; blagajnik: Frank Avbelj, b. 135. Vsi v Moon Run, Pa. — Seja vsako prvo nedeljo v mesecu ob 2. uri popol. v društveni dvorani.

"Napredni Slovenci", šte. 61, Gary, Ind.

Predsednik: Joseph Balkovatz; tajnik: John Slane, 1105 Jefferson St.; blagajnik: Sam Bunjevac, 1105 Jefferson St. Vsi v Gary, Ind. — Seja vsako 2. nedeljo v prostorih sobrata Ignac Prosenik, 1113 Jefferson St.

"Zensko društvo 'Sokol', šte. 62, Cleveland, Ohio.

Predsednik: Anne Erbenič; tajnica: Františka Trbežnik 6615 Bonna Ave.; blagajnica: Františka Lauše, 6121 St. Clair Ave. Vse v Cleveland, O. — Seja vsaki prvi ponedeljek v mesecu v Slov. Narodnem Domu.

"Adamič in Lunder", šte. 63, Hackett, Pa.

Predsednik: Anton Zrinšek, box 98; tajnik: Anton Zrinšek, box 98; blagajnik: Frank Mejak, box 46. Vsi v Hackett, Pa. — Seja vsako prvo nedeljo.

"Bratoljub", šte. 64, Milwaukee, Wis.

Predsednik: Ivan Sem, 542 So. Pierce St.; tajnik: Frank Maruh, 299—3rd Ave.; blagajnik: Vincenc Ritonja, 299—3. Ave. — Vsi v Milwaukee, Wis. — Seja vsako drugo nedeljo v dvorani Jos. Waltee, 479 National Ave.

"Bodočnost", šte. 65, Staunton, Ill.

Predsednik: Anton Buchar; tajnik: Anton Cop, box 216; blagajnik: Frank Paulich, b. 313. Vsi v Staunton, Ill. Seja vsako 2. nedeljo v mes.

"Franz Shuhmeier", šte. 66, Yale, Kans.

Predsednik: Jožef Kotnik; tajnik: John Jančič, R. R. 6; blagajnik: Martin Košuh, R. R. 8, Pittsburg, Kans. — Seja vsako drugo nedeljo v mesecu ob 2. popol. v John Dollar-jevi dvorani.

"Narodna Sloga", šte. 67, Seminole, Pa.

Predsednik: Nikolaj Zvonaric, box 63, Distant, Pa.; tajnik: Emil Ganotai, b. 55, Seminole, Pa.; blagajnik: Anton Jankel, box 55, Seminole, Pa. — Seja vsako prvo nedeljo pri Emil Ganotai.

"Združeni Balkan", šte. 68, Clinton, Ind.

Predsednik: Jos. Vidmar, L. b. 441; tajnik: Ignac Musar, box 441; blagajnik: Frank Bregar, L. b. 737. — Vsi v Clinton, Ind. Seja vsako 4. ned. v mes. pri Mr. Charles Moskovich, N. 7th St. ob 9 dopoldne.

"Orel", šte. 69, Madrid, Ia.

Predsednik: Frank Omerzu, R. 2, b. 32A; tajnik in blagajnik: Anton Aukič, R. 2, box 38. Vsi v Madrid, Ia. — Seja vsako prvo nedeljo v mesecu v dvorani Schneider.

"Zvesti bratje", šte. 70, New Derry, Pa.

Predsednik: Jožef Pavlič; tajnik: Jakob Pinoso, box 75; blagajnik: John Prah, b. 41. Vsi v New Derry, Pa. — Seja vsako prvo nedeljo ob 2. uri popoldne v prostorih sobrata Jakob Pinoso v New Derry.

"Delavec naprej", šte. 71, Bessemer, Pa.

Predsednik: Joseph Jereb; tajnik: Daniel Perman, b. 291; blagajnik: Anton Katič, b. 86. Vsi v Bessemer, Pa. — Seja vsako prvo nedeljo v prostorih sobrata Martin Mozi v Bessemer, Pa.

"Kosciusko", šte. 72, Bankhead, Alta, Canada.

Predsednik: John Janota; tajnik: Frank Dzierwa, b. 537; blagajnik: Peter Kubany, box 40. Vsi v Bankhead, Alta, Canada. Seja vsako tretjo nedeljo v mesecu.

"Pod Triglavom", šte. 73, Smithfield, Pa.

Predsednik: John Nečemer; tajnik: Frank Klemenc, R. D. 2, b. 129; blagajnik: John Eriem, R. R. 2, b. 128. — Vsi v Smithfield, Pa. — Seja vsako drugo nedeljo v prostorih Fr. Klemenc b. št. 86.

"Kranjski prijatelj", šte. 74, Falls Creek, Pa.

Predsednik: Louis Slak, box 201; tajnik: Louis Slak, box 201; blagajnik: Jernej Gorup, box 484. — Vsi v Falls Creek, Pa. — Seja vsako drugo nedeljo v mesecu ob 2. popol. v prostorih sobrata Alojzij Urbanč, 35 Penny Road.

"Naprej do Zmaga", šte. 75, Wyano, Pa.

Predsednik: John Renko, tajnik John Renko, b. 432; blagajnik: Karol, b. 233. Vsi v Wyano, Pa. — Seja vsako prvo nedeljo ob 9. uri zjutraj v društveni hiši šte. 96.

"Slovenska Cvetlica", šte. 76, Adamsburg, Pa.

Predsednik: John Jakič; tajnik: Frank Menart, box 135; blagajnik: John Grum, box 21. Vsi v Adamsburg, Pa. Seja vsako 2. nedeljo v mesecu.

"Severni Promogar", šte. 77, Superior, Wyo.

Predsednik: John Jeraša, b. 425; tajnik in blagajnik: Andy Kosal, box 426; Vsi v Superior, Wyo. — Seja vsako tretjo nedeljo ob 10 uri dopol. v Frank Kašovec dvorani.

"Slovenija", šte. 78, Miller Run, Pa.

Predsednik: Ignatz Paik; tajnik: Frank Sadar; blagajnik: Math. Kogovšek. Vsi box 1, Miller Run, Pa. — Seja vsako prvo nedeljo v mesecu pri sobratu Anton Beršan.

"Bonairski Slovenci", šte. 79, Bon Air, Pa.

Predsednik: Jos. Horvat; tajnik: Anton Zalar; blagajnik: Ivan Milavec. Vsi v Bon Air, Pa, RFD 2, Johnstown, Pa. — Seja vsako drugo nedeljo ob 2. uri popol. v lastnem domu v Bon Air, Pa.

"Sloga", šte. 80, Philadelphia, Pa.

Predsednik: Anton Omerzu; tajnik: Rudolf Omerzu; blagajnik: Michael Omerzu. Vsi 2723 E. Huntington St., Philadelphia Pa. — Seja vsako drugo nedeljo v mesecu.

"Prvi Maj", šte. 81, Bishop, Pa.

Predsednik: Jožef Rožanc; tajnik: Andrew Renko, box 143, Cecil, Pa.; blagajnik: Ivan Murgel, b. 138, Cecil, Pa. — Seja vsako tretjo nedeljo ob 2. uri popol. v S. N. D. v Bishop, Pa.

"Jezero", šte. 82, Ringo, Kans.

Predsednik: Mihael Pernel, b. 33; tajnik: Math. Setina, box 115; blagajnik: Frank Dremšek, b. 268. Vsi Ringo, Kansas. — Seja vsako tretjo nedeljo v mesecu ob 9. uri dopoldne v dvorani Konsumnega društva.

"Terbanska Dolina", šte. 83, Cleveland, O.

Predsednik: Anton Smith; tajnik: Jacob Črnlogar, 1027 E. 61st St.; blagajnik: Anton Kašič, 1901 E. 61st St. Vsi v Cleveland, Ohio. Seja vsako tretjo nedeljo v mesecu v Grdinovi dvorani št. 2. ob 9:30 dopoldne.

"Radnici naprej", šte. 84, Farmington, W. Va.

Predsednik: Geo. Kasunič; tajnik: Mata Lauš; blagajnik: Vid Kasunič. Vsi box 623, Farmington, W. Va. — Seja vsako tretjo nedeljo v mesecu v hiši šte. 46.

"Napredek", šte. 85, Skidmore, Kans.

Predsednik: Simon Repovšek, R. R. 1, Weir, Kans.; tajnik in blagajnik: Ant. T. Jamnik, R. R. 3, box 63, Columbus, Kans. — Seja vsako drugo nedeljo v mesecu pri J. Zakrajšku.

"Naprej", Livingston, Ill., št. 86.

Predsednik: Mike Cirar, b. 106; tajnik: Rudolf Pavliha, box 226; blagajnik: Mihael Stratič, box 677. Vsi v Livingston, Ill. — Seja vsako drugo nedeljo v mesecu ob 10. uri dop.

"Rudeči prapor", št. 87, Bentleyville, Pa.

Predsednik: Andrej Lovšin, b. 683; tajnik in blagajnik: Alojzij Humar, box 108. Vsi v Bentleyville, Pa. — Seja vsako drugo nedeljo v mesecu pri sobrani Jos. Milanichu.

"Naprej", št. 88, Nokomis, Ill.

Predsednik: George Plahutnik, box 531; tajnik: Ivan Kranjc, box 672, Nokomis, Ill. — Seja vsako tretjo nedeljo v mesecu ob 2. uri popold. pri sobr. John Krajin.

"Slovenec", št. 89, Eckhart Mine, Md.

Predsednik: Anton Urbas, box 27, Valle Summit, Md.; tajnik: Franc Posenei, RFD, 1, Eckhart Mine, Md.; blagajnik: Anton Komac, b. 56, Eckhart Mine, Md. — Seja vsako drugo nedeljo v mesecu ob 2. uri popold. pri sobr. Frank Poženel.

"Vstanite Bratje", št. 90, Gross, Kans.

Predsednik: Ivan Erjavec, b. 52; tajnik Frank Homar, box 95; blagajnik: V. Ločniškar, box 25. Vsi Gross, Kansas. Seja vsako drugo nedeljo v mesecu.

"Gerjanski hrib", št. 91, Greensburg, Pa.

Predsednik: Tomaž Šifler, b. 140; tajnik: Jos. Sumr, R. 1, b. 6; blagajnik: Franc Pirc, R. 1, b. 6. Vsi Greensburg, Pa. — Seja vsako prvo nedeljo v mesecu ob 10. uri dop. v Mrs. Mihevc dvorani v Haydensville.

"Združeni Slovani", št. 92, Girard, Kans.

Predsednik: Anton Potisek, R. 4, b. 133; tajnik: Frank Kravanja, R. 4, box 304; blagajnik: Karol Vodišek, RR. 4, b. 40. Vsi v Girard, Kans. — Seja vsako 3. ned. v mes. v dvorani G. M. Božič, Edison.

"Zmaga", št. 93, Bryant, Okla.

Predsednik: Frank Pirman, b. 170, Bryant, Okla.; tajnik: Anton Potokar, b. 110, Bryant, Okla.; blagajnik: Joseph Mernuh, box 90, Bryant, Okla. — Seja vsako prvo nedeljo v mesecu v Union Hall, Victoria Camp.

"Sv. Barbara", št. 95, Standardville, Utah.

Predsednik: Marko Petrič, b. 1621; tajnik: Leo Pirnat, box 1654; blagajnik: Jos. Brodnik, b. 1676. Vsi v Standardville, Utah. — Seja vsako prvo nedeljo v mesecu v prost. sobr. Joe Brodnik.

"Svobodni bratje", št. 96, Duluth, Minn.

Predsednik: Ivan Pikuš, 9717 McCuen St.; tajnik: Frank Piškur, 623—97, Ave. W.; blagajnik: Karol Gerlovič, 226—98, Ave. W. Vsi v New Duluth, Minn. — Seja vsako 3. nedeljo v mesecu v prostorih sobr. J. Pikuša.

xx št. 97, Rhone, Pa.

Predsednik: Alojz Grošelj, 322 Front St.; tajnik: Frank Pipan, 142 Epy St.; blagajnik: Mihael Jarh, 142 Epy St. Vsi v Rhone, Pa. — Seja vsako prvo nedeljo v mesecu v prostorih Rudolf Paulič, 320 Front St.

"Slovenska Zdržištev", št. 98, Standard, Ill.

Predsednik: Ivan Stare, box 232; tajnik: Ivan Urbančič, box 302; blagajnik: Ignac Kukman, box 218. Vsi v Standard, Ill. — Seja vsako prvo nedeljo po 15. v dvorani Viljem Konstantine.

"Tiha Dolina", št. 99, Herminie, Pa.

Predsednik: Frank Hribar; tajnik: Frank Sterman, box 287; blagajnik: Frank Vozel, b. 347. Vsi v Herminie, Pa. — Seja vsako 3. nedeljo v mes. pri sobr. Jos. Batis.

"Zvezda", št. 100, Forest City, Pa.

Predsednik: Lorenc Kotar, box 246; tajnik Matija Kamin, box 491; blagajnik: Martin Muchits, box 537. Vsi v Forest City, Pa. — Seja vsako prvo nedeljo v mesecu v mestni dvorani.

"Združi se Slovenec", št. 101, Midway, Pa.

Predsednik: John Leakovec, box 78; tajnik: Martin Strupek, box 285; blagajnik: Jakob Rupnik, b. 462. Vsi v Midway, Pa. — Seja vsako prvo nedeljo v mesecu v dvorani SNPJ.

"Vodnik", št. 102, Farrell, Pa.

Predsednik: Matevž Steblaj, b. 841; tajnik: Jernej Okorn, 1109 Beechwood Ave.; blagajnik: Jožef Germ, box 194. Vsi v Farrell, Pa. — Seja vsako 1. nedeljo v mesecu ob 2. uri pop. v S. D. Domu, 1112 Beechwood Ave.

"S. Ana", št. 103, East Helena, Mont.

Predsednica: Helena Rus, box 27; tajnica: Ivana Andolsek, box 152; blagajnica: Marija Rigler, box 82. Vse v East Helena, Mont. — Seja vsako prvo nedeljo v mesecu v cerkveni dvorani.

"Sv. Barbara", št. 104, Luzerne, Pa.

Predsednik: Jožef Berlic, 871 Walnut St.; tajnik: Ant. Osoinik, 868 Bennett St.; blagajnik: Joseph Sperlik, 864 Bennett St. Vsi v Luzerne, Pa. — Seja vsako prvo nedeljo v mesecu v dvorani "Firemen's Bldg."

"Rdeči Orel", št. 105, White Valley, Pa.

Predsednik: Frank Kern, S. R. box 88; tajnik: Anton Rozima, S. R. No. 1, box 142; blagajnik: Andrej Bogataj, S. R. box 12. Vsi v Export, Pa. — Seja vsako prvo nedeljo v mesecu v Kr. Slov. Domu, White Valley.

"Livada", št. 106, Bear Creek, Mont.

Predsednik: M. Rihar, b. 57; tajnik: Frank Golob, box 220; blagajnik: Jožef Tomšič, box 68. Vsi v Bear Creek, Mont. Seja vsako prvo nedeljo v mesecu.

"Slovenski Dom", št. 107, Homer City, Pa.

Predsednik: Filip Krušek, box 265; tajnik: Anton Glavan, box 275; blagajnik: Martin Kováč, R. 2, b. 97. Vsi v Homer City, Pa. — Seja vsako prvo nedeljo v mesecu v Slov. N. D.

"Triglav", št. 108, Chisholm, Minn.

Predsednik: Karol Pranznik, 230 W. Pine St.; tajnik: Frank Podlugar, b. 714; blagajnik: Rudolf Robnik, 318 W. Spruce St. Vsi v Chisholm, Minn. — Seja vsako prvo nedeljo v mesecu v dvorani Jan Grahek.

"Nova Domovina", št. 109, Cherokee, Kans.

Predsednik: Leopold Preločin, box 278; tajnik: Ivan Telban, b. 169; blagajnik: Frank Premk, box 21. Vsi v Cherokee, Kans. Seja vsako prvo nedeljo v mesecu.

"Slovenska Navada", št. 110, Hartford, Ark.

Predsednik: Frank Dolinšek, box 39; tajnik: Ivan Zimmerman, RFD 1, b. 2, West; blagajnik: Jos. Hribar, box 1. Vsi v Hartford, Ark. Seja vsako 1. nedeljo v mesecu pri sobr. J. Hribar.

št. 111, Duryea, Pa.

Predsednik: Ivan Grošelj, 276 Columbia St.; tajnik: Fr. Caheven, 276 Columbia St.; blagajnik: Jakob Breclnik, 198 Cherry St. Vsi v Duryea, Pa. Seja vsako prvo soboto v mesecu v John Wasta Hall.

"Triglav", št. 112, Detroit, Mich.

Predsednik: Anton Janežič, 519 Kern Ave.; tajnik: Jos. Božič, 161 Victor Ave. H. P.; blagajnik: John Gerbec, McKay St. Vsi v Detroit, Mich. Seja vsako 1. nedeljo v mesecu v Vetoira Hall, 424 Ferry Ave. E.

"Sloga", št. 114, Blockton, Ala.

Predsednik: Joseph Kren, P. O. B. 23 W.; tajnik: J. Kulovitz, P. O. B. 253; blagajnik: Joseph Skok, P. O. B. 367. Vsi Blockton, Ala. — Seja vsako prvo nedeljo v mesecu pri sobr. J. Kulovitz.

"Svoboda", št. 116, Willock, Pa.

Predsednik: Ivan Jauc, box 85; tajnik: Anton Sotler, box 212; blagajnik: Frank Knafelc, b. 244. Vsi v Willock, Pa. Seja vsako 1. nedeljo v mesecu v dvorani Willock Social Ass'n.

"Za združenje", št. 117, Broughton, Pa.

Predsednik: Mihael Mali, box 155; tajnik: John Dolinar, b. 35; blagajnik: Ivan Gtink, box 136. Vsi v Broughton, Pa. Seja vsako prvo nedeljo v mesecu.

"Sv. Barbara", št. 118, Fleming, Kans.

Predsednik: Joseph Gerant, RR 2, box 129, Pittsburg, Kans.; tajnik: Anton Skubic, RR 2, box 64, Pittsburg, Kans.; blagajnik: Fr. Linc, RR 2, Cherokee, Kans. — Seja vsako 1. nedeljo v mesecu v Fr. Špeharjevi dvorani.

"Svoboda", št. 119, Jack's Ville, Kans.

Predsednik: Jakob Baloh, RR 8, box 88; tajnik in blagajnik: Jak Selak, RFD, No. 8, box 92. Vsi v Pittsburg, Kans.

"Slovenski Bratje", št. 120, Gilbert, Minn.

Predsednik: Frank Podriaj, box 94, Gilbert, Minn.; tajnik: Frank Press, box 627 Gilbert, Minn.; blagajnik: Jerney Matek, box 133, McKinley, Minn. Seja vsako 1. nedeljo v mesecu.

"Združeni Slovenci", št. 121, Little Falls, N. Y.

Predsednik: Frank Borštinar; tajnik: Mr. Malevasiž, box 327; blagajnik: Anton Mlinar, 3 Cord St. Vsi v Little Falls, N. Y. — Seja vsaka prvo nedeljo v mesecu.

"Jugoslavija", št. 122, Imperial, Pa.

Predsednik: Joseph Ule, box 91; tajnik: Anton Tauzelj, box 62; blagajnik: Jakob Dolinar, box 226. Vsi v Imperial, Pa. — Seja vsako 2. ned. ob 10 uri dop. v Slov. Domu.

"Lincoln", št. 123, Springfield, Ill.

Predsednik: John Goršek, 414 W. Hay St.; tajnik: Josef F. Kren, 1900 E. Stuart St.; blagajnik: Anton Kužnik, 1201 So. 19th St. Vsi v Springfield, Ill. Seja vsako prvo nedeljo v mesecu.

"Zlata Zarja", št. 124, Primero, Colo.

Predsednik: Ivan Tamšič, box 461; tajnik: Luka Lipold, box 320; blagajnik: Luka Bergant, box 411. Vsi v Primero, Colo. Seja vsako 2. ned. v mes.

"Rožna Dolina", št. 125, Burdine, Pa.

Predsednik: John Markovita, b. 243, Burdine, Pa.; tajnik: Vincenc Vidmar, box 41-M, Presto, Pa.; blagajnik: Ignac Krek, box 67, Presto, Pa. — Seja vsako prvo nedeljo v mesecu v Slov. dvorani.

"Sv. Barbara", št. 126, Cleveland, Ohio.

Predsednik: Anton Bokal, 727 E. 157 St.; tajnik: Frank Sastarkič, 16702 Holmes Ave.; blagajnik: Martin Smrke, 14605 Darwin ave. Vsi v Cleveland, Ohio. Seja vsako 2. ned. v mes. v Slov. Domu.

"Slovenski Bratje", št. 127, Irwin, Pa.

Predsednik: Valentin Bohinc; tajnik in blag.: Matevž Breznik, RFD, 2, b. 134. Vsi v Irwin, Pa. Seja vsako 3. nedeljo v mesecu.

"Slovenski Bratje", št. 128, Indianapolis, Ind.

Predsednik: Louis Banič; tajnik: Louis Sabek, 913 Ketchen St.; blagajnik: George Nekar, 711 Varman Ave. Vsi v Indianapolis, Ind. Seja vsako 3. nedeljo v mesecu v S. N. Domu.

"Sv. Barbara", št. 130, Eveleth, Minn.

Predsednik: Anton Rahne, b. 173; tajnik: Ant. Fritz, 110 Grand Ave.; blagajnik: John Rahne, 425 Fill ave. Vsi v Eveleth, Minn. Seja vsako 2. ned. v mes. v Moose dvorani.

"Sv. Barbara", št. 131, Calumet, Mich.

Predsednik: Jos. Dragman; tajnik: Joseph Weiss, 25 — 5th St. (Tamarach); blagajnik: Joseph Srebrnjak, 511 — 5th St. Vsi v Calumet, Mich. — Seja vsako prvo ned. v mes.

"Prvi Maj", št. 132, New Alexandria, Pa.

Predsednik: Fr. Medvešek; tajnik: Joseph Žuraj; blagajnik: Ivan Galle. Vsi v New Alexandria, Pa., RFD, 1, box 161.

"Zarja Svoboda", št. 133, Leadville, Colo.

Predsednik: Joe Klun; tajnik: Mark Popovič; blagajnik: John Fajdiza. Vsi v Leadville, Colo., box 389. — Seja vsakega 12tega v mesecu.

"Slovenec", št. 134, Vandling, Pa.

Predsednik: John Kamin, b. 142; tajnik: John Skrbec, box 217; blagajnik: Joseph Jerin, box 88. — Vsi v Vandling, Pa. — Seja vsako prvo nedeljo v mesecu.

"Slavček", št. 135, Oak View, Colo.

Predsednik: John Strumbel; tajnik in blagajnik: Alojzij Zupan, box 34. Vsi v Oak View, Colo. — Seja vsako prvo nedeljo v mesecu.

"Ojsterca", št. 136, Dietz, Wyo.

Predsednik: John Povšnar; tajnik: Ivan Pečovnik; blagajnik: Fr. Voler. Vsi box 53, Dietz, Wyo.

"Sava", št. 138, Somerset, Colo.

Predsednik: Josip Kral, box 42; tajnik: Alojzij Zumeck, box 157; blagajnik: Mihael Nernelj, box 134. Vsi v Somerset, Colo. — Seja vsako 1. ned. v mes. v Somerset Hall.

"Združeni Sobratje", št. 39, Universal, Pa.

Predsednik: Ivan Demšar, box 204; tajnik: Pavel Kokal, box 172; blagajnik: Tom. Previč, b. 12. Vsi v Universal, Pa. — Seja vsako prvo nedeljo v mesecu v Slov. dvorani.

"Slovenski Bratje", št. 140, Pineville, Minn.

Predsednik: Fr. Moše, box 21; tajnik: August Filipčič, box 57; blagajnik: Val Bezek, b. 21. Vsi v Pineville, Minn. — Seja vsako prvo nedeljo v mesecu pri Aug. Filipčič.

Prijatelj delavcev", št. 141, Sublet, Wyo.

Predsednik: John Janšek, b. 126; blagajnik: Max Robnik, b. 93. Vsi v Sublet, Wyo. — Seja vsako 2. nedeljo v mesecu ob 2. uri popol. v Fr. Ciry dvorani.

"Zapadni Vrt", št. 142, Winter Quarters, Utah.

Predsednik: Vincenc Raunika, box 191; tajnik: Frank Mar-kosek, b. 57; blagajnik: Leo Koss, box 116. Vsi Winter Quarters, Utah. — Seja vsako prvo nedeljo v mesecu.

"Zvon", št. 143, Dodson, Md.

Predsednik: Luka Smerdel; tajnik: Max Selak, box 46; blagajnik: Anton Žakel, b. 14. — Vsi v Dodson, Md. — Seja vsako prvo nedeljo v mesecu v hiši št. 58.

"Slovensko-Hrvatski Bratje", št. 144, Graysland, Pa.

Predsednik: Anton Radica; tajnik: Frank Pelan, b. 145, Martin, Pa.; blagajnik: Martin Ziglar, b. 552, Masontown, Pa. Seja vsako 1. nedeljo v mesecu v M. Ziglar dvorani.

"Sv. Barbara", št. 145, Joliet, Ill.

Predsednik: Frank Hočevar, 1120 N. Broadway; tajnik: Alojzij Martinčič, 1410 Center St.; blagajnik: Ivan Zaletel, 1503 N. Hickory St. Vsi v Joliet, Ill. — Seja vsako prvo nedeljo v mesecu v stari soli.

"Sobratje naprej", št. 146, Penns. Sta., Pa.

Predsednik: Simon Grošelj, box 123; tajnik: Tomaž Salamon, b. 123; blagajnik: Frank Pittner, box 104. Vsi v Penn Sta., Pa. — Seja vsako prvo nedeljo v mesecu.

"Slovenski bratje", št. 147, Frontenac, Kans.

Predsednik: Ivan Tratar, box 97; tajnik: Ana Slapšak, box 309; blagajnik: Karol Slapšek, box 87. Vsi v Frontenac, Kans. — Seja vsako 3. nedeljo v mesecu.

"Narodna Zmaga", št. 148, Cuddy, Pa.

Predsednik: John Domitrovič, b. 51; tajnik: Matija Galičič, box 207; blagajnik: Lovrenc Bašel, box 131. Vsi v Cuddy, Pa. Seja vsako 2. nedeljo v mesecu ob 2 uri popold. pri sobratu L. Bašel.

"Sloga", št. 149, East Palestine, Ohio.

Predsednik: Jakob Istenič, 436 E. Martin St.; tajnik: John Božič, P. O. box 152; blagajnik: Anton Cop, 419 Clark St. Vsi v East Palestine, Ohio. — Seja vsako prvo nedeljo v mesecu ob 2. uri pop.

"Slovan", št. 150, Slovan, Pa.

Predsednik: Mih Klenovšek, box 159, Atlasburg, Pa.; tajnik in blagajnik: John Pirh, box 77, Slovan, Pa. — Seja vsako tretjo nedeljo v mesecu.

"Postojinska Jama", št. 151, Delagua, Colo.

Predsednik: John Lipec, box 76; tajnik: Andrej Milavec, box 65; blagajnik: Anton Patur, box 22. Vsi v Delagua, Colo. — Seja vsako prvo nedeljo v mesecu v Union Hall.

"Napredni Radnici", št. 152, Johnstown, Pa.

Predsednik: Karol Ludban; tajnik: Viktor Horvat, 628 Maple Ave.; blagajnik: Felix Hadary, 628 Maple Ave.; Vsi v Johnstown, Pa. Seja vsako drugo nedeljo v mesecu.

"Rudeči Prapor", št. 153, Southview, Pa.

Predsednik: Frank Tomažin, b. 106; tajnik: Peter Perenič, b. 126; blag. Anton Struna, b. 12. Vsi v Southview, Pa. Seja vsako 2. nedeljo v mesecu ob 10. uri dop. v Slov. Nar. Domu.

"Jugoslavija", št. 154, Sugarite, N. Mex.

Pred. Ivan Kash, b. 115; tajnik: Fr. Lukandič, b. 58; blagajnik: Anton Podboj, box 8, v Sugarite, N. Mex.

"Jugoslavija", št. 155, Klein, Mont.

Predsednik: Max Polšak, L. b. 12; tajnik: John Vertin, b. 40; blagajnik: Matt Vertin, b. 40. Vsi v Klein, Mont. — Seja vsako drugo ned. v mes. v Union Hall.

"Sopek Vijolie", št. 156, Reitz, Pa.

Predsednik: Joseph Ceburon; tajnik: oJseph Čermelj; blagajnik: Lawrence Birzak. Vsi box 25, Reitz, Pa.

Opomba: Tajnike društev, ki najdejo kakšno pomoto, istotako tistih, katerih društveno poročilo je pomanjkljivo, prosim, da mi nemudoma sporoče, da se nedostaki v imeniku ki izide prihodnjič, popravijo.

S sobratskim pozdravom

Blaž. Novak, tajnik S. D. P. Z.

Pri zadnjih dopolnilnih volitvah na Angleškem, ki so se vršile v SpenValley, Yorkshire, je bil izvoljen kandidat Labor party (socialistične stranke) Thom Meyers. Glasov so dobili: Socialistični kandidat 11,962, neodvisni liberalci 10,244 in koalicijski liberalci 8,134.

Pri zadnjih treh dopolnilnih volitvah so dobili socialisti v tem okraju 30,974, koaliciisti 28,903 in neodvisni 12,718 glasov. Socializem napreduje.

V Petersonu, N. Y. je mesto sklenilo zgraditi 200 hiš in jih dati v najem za tako najemnino, da se pokrijejo stroški. Tako hoče mestna občina voditi boj proti stanovanjskim oderuhom, ki stopajo po vsej deželi na noge. Občina je dovolila za ta namen \$1,500.000 in bo sama pobirala najemnino. To je povsem zdrava stanovanjska politika. Oderuhom seveda ne bo všeč, ali povsem primerno bi bilo, če bi jo druga mesta posnemala.

ZASTOPNIKI PROLETARCA**COLORADO.****INDIANA.**

Clinton: J. Musar, Lock Box 449.

KANSAS.

Gross: Frank Smerdu, Box 53.

Mulberry: Mike Krulc, R. R. 2, Box 38.

MINNESOTA.

Ely: John Teran, Box 432.

Eveleth: Jacob Ambrožič, 419 Pierce St.

Chisholm: Frank Klun, Box 399.

Gilbert: Alois Zakrajšek.

MICHIGAN.

Detroit: L. Gorjup, 424 Ferry Ave.

OHIO.

Cleveland: Leo Poljšek, 6410 Varian Ave., N. E., Louis Pečenko, 6010 Bonna Ave.; Anton Grden, 1217 E. 58th St.; Frank Ahlin, 1139 E. 63. St.

Collinwood: Jos. F. Durn, 780 London Rd.

Glencoe: Nace Zlemberger, L. Box 12.

Barton in okolico: Frank Bregar, Box 283.

Youngstown: John Petrič, 815 Bond St.

Blaine: Frank Germ, Box 167.

OKLAHOMA.

Hughes: Joe Kogoy, box 52.

PENNSYLVANIA.

Aliquippa: Bartel Yerant, Box 287.

Braddock: Thomas Petrovic, 30—9th St.

Conemaugh: Louis Krašna, Box 218; Jerry Gorenc.

Export: John Frank, S. R. Box 315.

Forest City in Vandling: Frank Rataic, Box 685 in Anton

Drasler, R. F. D. 2, box 44.

Irwin: Tony Kodrič, R. F. D. 3, Box 106.

Johnstown: Math Gabrenja.

Lloydell: Anton Grbec, Box 35.

Morgan: J. Kvartič, Box 453.

Meadowlands in okolico: Tony Semec, Box 213.

Reitz: Jos. Čermelj, Box 25.

Vandling: Jos. Čebular, Box 156.

W. Newton: Jos. Zorko, R. F. D. 2, box 113.

Wickhaven in okolico: Luka Kralj, Box 68.

Willock: Jak. Miklaučič, L. Box 3.

Yukon: Anton Lavrič, Box 8.

Herminie: A. Bertl, Box 202.

W. VIRGINIA.

Thomas: Frank Kocjan, Box 272. Louis Bartol, box 481.

Pierce: Anton Vidmar, box 373.

WASHINGTON.

Black Diamond: Frank Steblay, Box 22.

WISCONSIN.

Kenosha: Frank Žeravec, Box 19, N. Newell St.

Milwaukee: Joe Krainc, 369 — 1st Ave.; Law. Perko, 311—1st Ave.

West Allis: Jacob Oblack, 432 — 54th Ave.

ILLINOIS.

Chicago: Frank Aleš, 2124 So. Crawford Ave., Frank Zajc, 3639 W. 26th St., Fr. Udovich, 1844 So. Racine Avenue.

Cicero: Frank Mrgole, 5028 W. 25th Pl., Anton Putz, 5028 W. 25th Place.

La Salle: John Vogrich.

Lincoln: Joseph Tičer, 628 Wichita Ave.

Springfield: John Gorsek, 414 W. Hay St.

Virden: Anton Kancilja, R. F. D. 41, Box W.

Ako želi kdo prevzeti zastopstvo za nabiranje naročnikov Proletarcu, prodajati Am. družinski koledar, brošure in knjige, naj piše upravništvu, ki bo poslalo potrebne listine in informacije. Na tu priobčene zastopnike apeliramo, naj skušajo ob vsaki ugodni priliki pridobivati naročnike temu listu. Pravzaprav je dolžnost vsakega slovenskega zavednega delavca agitirati za njegovo glasilo Proletarec.

Ako je ime kakega zastopnika izpuščano, naj se oglasi, pa bomo popravili imenik.

Upravništvo.

ZA IZOBRAZBO

LISTU V PODPORO.

Razširite svoje znanje! Poučite se o socialnih vprašanjih. Razvedrite si duha! Proletarec ima v zalogi sledeče knjige in brošure.

Dr. Oto Bauer: "Pot k socializmu"	\$.30
Alojzija Štebi: "Demokratizem in ženstvo"	.20
Etbin Kristan: "V novo deželo"	.30
Enrico Ferri: "Socializem in moderna veda"	.50
Etbin Kristan: "Svetovna vojna in odgovornost socializma"	.80
"Katoliška cerkev in socializem"	.30
"Pogled v novi svet"	.15
"Kdo uničuje proizvajanje v malem"	.20
Socialistična knjižnica (dva zvezka) in naša bogastva	.10
"Kapitalistični razred"	.20
"Zadružna prodajalna ali konsum"	.10
"O konsumnih društvih"	.10
Upton Sinclair: "The Profits of Religion" (v angleščini)	.60
David Karsner: "Debs, His Life and Letters" (v angleščini)	1.60
Ameriški družinski koledar 1919	.50
Ameriški družinski koledar 1920	.65

Naročilom priložite money order, poštne znamke ali gotovino. Poština je že všteta v teh cenah. Naročila naslovite na

Jos. Dolinar, Broughton, Pa.	\$.35
Frank Somrak, Cleveland, Ohio	3.00
Joe Anžiček, Detroit, Mich.	1.50
Peter Bernik, Chicago, Ill.	5.00
Frank Heršič, Virden, Ill.	.50
Bartol Yerant, Aliquippa, Pa.	1.42
Anton Grden, Cleveland, Ohio	.60
Frank Plazzotta, Lovington, Ill.	.35
Frank Stempihar, Virden, Ill.	.50

Skupaj \$13.22
Zadnji izkaz 10.35

Skupaj \$23.57

Biti patriotičen in ne poznati zgodovine svoje dežele vsaj v najglavnejših potezah, se pač ne vjema. Toda v Ameriki jih je danes na kupe, ki imajo patriotizem neprenehoma na jeziku, pa ne poznajo ameriške zgodovine niti toliko, da bi se mogli spomniti, kako je ta dežela postala sama svoja. Ni se tedaj čuditi, da poznajo tudi ameriškega duha le po tem, kar slučajno najdejo v kakšnem velekapitalističnem listu, kadar prečitajo "joke", pa jim oko slučajno obliči na kakšni džingoovski frazi, ki ji potem povsem po krivem smatrajo za ameriško.

ZA CHICAGO.

Šola za ameriško državljanstvo.

Jugoslovanski socialistični klub št. 1 J. S. Z. obdržava vsak ponedeljek večer šolo za tiste, ki žele postati ameriški državljani.

Pouk je sledeči:

1. Čitanje odlomkov iz ameriške zgodovine;
2. Čitanje proglasa neodvisnosti in ustave;
3. Čitanje vprašanj in odgovorov v angleškem in slovenskem jeziku, v zvezi z dobavo državljanskega papirja;
4. Splošna vprašanja in odgovori.

POUK JE BREZPLAČEN. Vsi ki se zanimajo za dobavo državljanskega papirja naj pridejo v ponedeljek dne 16. februarja ob 8. zvečer v dvorano S. N. P. J. 2657 So. Lawndale ave., Chicago.

Zadnji ponedeljek, to je 9. februarja se je oglasilo vzlic slabemu vremenu 7 kandidatov. To število je treba pomnožiti.

Ne zamudite te prilike, ki se vam nudi brezplačno.

Koliko vas bo navzočih dne 16. februarja?

Jugosl. soc. klub št. 1 J. S. Z.

Ne odlašajte z naročilom za Ameriški Družinski Koledar letnik 1920. Stane 65c. Svoto pošljete lahko v poštinih znamkah. Naroča se pri Proletarcu.

"Pot k socializmu" se imenuje knjiga, katero smo prejeli pred par tedni iz založbe Slovenske Socijalne Matice v Ljubljani. Spisal jo je znani nemški sodrug dr. Oto Bauer. Knjiga stane 30c. Za 50c pošljemo to knjigo in še "Demokratizem in ženstvo" od Alojzije Štebi in "Pogled v novi svet." Naročilo pošljite Proletarcu.

OČE IŠČE SINA. Kdor izmed rojakov ve, za naslov Franka Golarja, o katerem domači niso dobili že več let nobenega glasu, naj sporoči na naslov: Jakob Golar, mizar pri g. Mathianu, Ljubljana, Jugoslavija.

Za \$3.00 vam vpišemo naročnino na Proletarca za celo leto in vam pošljemo knjig v vrednosti 80c; knjige izberite sami iz oglasa na drugem mestu v tej izdaji. Ako hočete prihraniti 30c, se poslužite te prilike in pošljite naročilo takoj.

Knjiga "Šleške pesmi" je razprodana.

Ali je res tako nepraktično graditi cestne železnice, vodovode, elektrarne, ledenice, plinarne itd. itd. za ljudstvo, mesto da vleče od teh naprav nekaj kapitalističnih špekulantov mastne profite? Zagovorniki današnjega sistema trdijo, da bi bile naprave brez špekulacije in masnih profitov za nekatere nelojalnost in nepatriotičnost napram deželi. Ali naj se razlaga, da je patriotizem in prihrano grabeštvo enoinisto?

Velike države z različnimi narodi so bile obsojene vedno k začasnemu obstoju.—G. LeBon.

Ali se to tiče mene ???

Če imate svojce v domovini, potem so to tiče tudi vas. Brez dvoma ste prejeli od svojih v domovini pismo, v katerem vam pišejo, da nimajo obleke in čevljev, toda če so vam pisali ali ne, eno je gotovo: V deželi primanjkuje vsakovrstnega sukna, platna in tudi usnja. V teku petletne vojne se ni prav ničesar importiralo v Jugoslavijo; sedaj pa, ko bi se dalo kaj importirati, je pa kronška vrednost tako nizka, da prav nič ne izda na zunanjem trgu.

Drugega ne kaže, kakor da rojaki v Ameriki pomagajo svojcem in da zanje naročijo blago od AMERICAN JUGOSLAV COMMERCIAL BOARD-A, Ltd., ki bo sredi prihodnjega meseca eksportiral v Ljubljano velikanske množine raznovrstnega sukna, platna in usnja.

Pišite še danes na Glavni urad za nadaljna navodila in vzorce blaga ter priložite pismu 25 centov v znamkah ali gotovini.

AMERICAN JUGOSLAV COMMERCIAL BOARD,
(Limited)

3639 West 26th Street, Chicago, Ill.

Influenca.

S povrnitvijo epidemije, — "flu" je nevarna — protektirajte sebe in družino z obvarovanjem zdravja. Prvi simptomi so vnetje oči, cejenje iz nosa, bolečine v hrbtu, glavi in mišicah, mraženje, vročica in izredna utrujenost. Kot preprečilno sredstvo in za prvo zdravlilo priporočamo mi izpiranje grla in nosa s **Severov Antiseptol**, katerega zmešajte en del z dvema deloma gorke vode. V slučaju, da se vas loteva mrazica ali vročica, vzemite po eno **Severovo Tableto** zoper prehlad in hripo in ponovite to vsake tri ure toliko časa, da se prične črevesje čistiti. Pokrite se dobro z odejo. Ako se vaše zdravstveno stanje ne obrne na boljše v enem dnevu, pozovite zdravnika in se ravnajte po njegovih nasvetih. Ta zdravila vam bodo mnogo pomagala za obvarovanje pred epidemijo, raditega jih morate imeti vedno pri roki. So na prodaj po vseh lekarnah po sledečih cenah:

Severa's Antiseptol, 35c in 2. centa davka.

Severa's Cold and Grippe Tablets, 30c in 2. centa davka.

Severa's Balsam for Lungs, 25c in 50c in 1c ali 2. centa davka.

Ako ne morete dobiti teh zdravil pri vašem lekarnarju, jih naročite direktno od nas.

W. F. SEVERA CO., CEDAR RAPIDS, IOWA.

Pekoče grlo, bolečine v prsin
znamenja influence.

Dajte grlu in prsim oživljavačo vdrgnitev s

Pain-Expellerjem

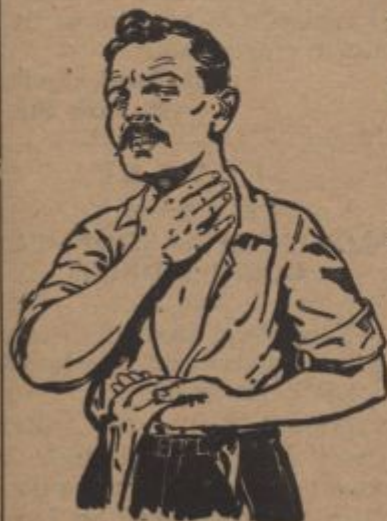
ter pokrite prsa s sukneno obvezo. Ne izpostavljajte se potem zanemarjanja prehlada vnetjem, pljučnici, influenci in drugim nevarnim boleznim.

Kupite **Pain-Expeller** danes v vaši lekarni, 35 in 65 centov steklenica. Pristni ima našo tvorniško znamko

“SIDRO”

Ne jemljite nadomestil ali posnetkov.

F. AD. RICHTER & CO.
326-330 Broadway, New York

Kadar...

Kadar mislite na potovanje v
stari kraj;

kadar želite poslati svojim sta-
rokrajskim sorodnikom, prijate-
ljem ali znancem denar,

ali kadar imate kak drug posel
s starim krajem,

obrnite se na

Leo Zakrajšek-a

70-9th Ave.

NEW YORK, N. Y.

*Slovincem priporočamo
v posečanje*

KAVARNO MERKUR

3551 W. — 26th St.

(v bližini urada SNPJ., S.
R. Z. in Proletarca.)

Dobra kuhinja : : : : :

: : : : : Dobra postrežba.

KARL GLASER, imeitelj.

Anton Linhart in sin

**Pogrebni zavod
in balzamovač.**

Kočije in avtomobili.—Privatne
ambulance.—Eden najbolj zna-
nih pogrebnih zavodov na za-
padni strani mesta.

5320 W. 25th Street,
MORTON PARK, ILL.
Tel. Morton Park 42

1344 W. 19th Street,
CHICAGO, ILL.
Telephone Canal 915

Povej tvojemu prijatelju, da
je v njegovo lastno korist, ako
postane čitatelj in naročnik
Proletarca.

Kašlju

navadno sledi influenza, prehlajenje, hripavost, vnetje sapnika in oslovski kašelj. Je zelo nepovoljen in slab simptom in moralo bi se seveda takoj paziti, da se ne razširi pri bolniku.

Severa's Balsam for Lungs

(Severov Balzam za pluća) je priporočljiv za zdravljenje kašlja v vseh slučajih. Pozdravi notranjščino grla, odpravi hripavost, vsled česar človek lažje diha in prežene kašljeve napad. Je zelo okusen za uživanje in otroci kakor odrasli ljudje ga ljubijo. Poskusite. Cena samo 25 in 50 centov in 1 ali 2 centa davek.

Gripa se sedaj skoro dnevno prikazuje vsépovsod. Pride nepričakovano in tudi ne zapusti tako hitro. Močna zmes se potrebuje, da se jo odžene, in to je **Severa's Cold and Grip Tablets** (Severove tablete zoper prehlad in gripo) navadno zelo pomagajo. Te se priporoča tudi pri influenzi, prehladu in za gripo. Poskusite. Cena 30 centov in 2 centa davek.

Hripavost je eno prvi znamenj, da ste se prehladili. Ni le neprijazno temveč daje tudi bolečine. Izpirajte grlo s **Severa's Antiseptol** (Severov Antiseptol), kateri ozdravi boleče grlo. Uporabljal naj bi se tudi pri izpiranju nosa, pravilno raztopljen. Poskusite. Cena 35 centov in 2c davek.

Zaprtje je navadno vzrok veliko drugih bolezni. Navadno se spozna, ko prihajajo razne bolečine in to so vzroki, da bi si morali vrediti vaša čreva, s tem da pričnete rabiti **Severa's Balsam of Life** (Severov življenski balzam), ki je poznan, da pomaga v takih slučajih kot je zaprtje in zabasanost črev, ter se uporablja kot pomoč drugim zdravilom. Cena 85 centov in 4 cente davek.

Liniment bi morali imeti pri vsaki družini. Težko prođe en sam dan, da bi se ne potreboval. **Severa's Gothard Oil** (Severovo Gothardsko olje) je izvrstno mazilo za zdravljenje takih bolečin, revmatizma ali nevralgije, povsod kjer se smatra, da liniment lahko kaj pomaga. Cena 30 in 60 centov in 2 ali 3 cente davek.

Hrbtobol nareja človeka slabotnega, bolnega in nezmožnega za vsakdanje delo. Sicer je gotova stvar, da je temu vzrok bolno stanje vaših obisti. Takoj pričnite zdraviti. Rabite **Severa's Kidney and Liver Remedy** (Severovo zdravilo za obisti in jetra) in prepričali se bode, da je to izvrstna zmes za zdravljenje in urejenje vaših obisti in vraničnih nerednosti. Cena 75 centov in \$1.25, in 3 ali 5 centov davek.

Čista kri je glavno za naš dobrobit. Ako je kri nečista, slabotna in brezbarvna, to škoduje vsem sistemu in vi potrebujete tonike. Vzemite **Severa's Blood Purifier** (Severov kričistilec) ki je poznan, da prežene izpahke, ture itd., ki so nastali vsled nečiste krvi. Cena \$1.25 in 5 centov davek.

Severova družinska zdravila se dobe naproday v vseh lekarnah. Ako vam je nemogoče to dobiti pri vašem domačem lekarnarju tedaj pošljite vaše naročilo naravnost nam in priložite pravo svoto denarja.

W. F. SEVERA CO., CEDAR RAPIDS, IOWA.

IZŠLA JE NOVA KNJIGA "DEBS, HIS LIFE AND LETTERS", ki jo je spisal David Karsner. Stane \$1.50 in 10c za poštnino. Naročila sprejema Proletarec. Dobiček, ki ga prinese prodaja te knjige gre v fond za osvoboditev Debsa iz ječe. Ta fond upravlja The Workers' Defense Union in The National Civil Liberties Bureau. Tiskalo se je tri milijone izvodov te knjige in ako se vsa prodaja, bo prinesla prej omenjenemu fondu \$149,500.00. — Ime Eugena Debsa je tesno združeno s socialističnim gibanjem v tej republiki, zato je knjiga, ki opisuje njegovo življenje, vseskozi zanimiva. **NABIRAJTE NAROČILA** med Slovenci in drugorodci ter jih pošljite nam. Sedaj imate priliko za akcijo; dobite dobro knjigo in ob enem pomagate akciji za osvoboditev Debsa.

Prijatelj, če ti je potekla naročnina, ne pozabi jo obnoviti. Ne pozabi, da je borba za eksistenco tega lista mnogo težja, kakor za druge liste. Vedi, da so na delu vse mogoče sile, da se zaduši glasila zavednega organiziranega delavstva. Potrebujemo tvoje pomoči v tvojo korist.

MILWAUKEE, WIS.

Seje slovenskega soc. kluba se vrše vsak drugi in četrti petek v mesecu v **Illirija dvorani**, 310—1st Ave. Ker so vedno važne stvari na dnevnem redu, zato Vas vže dolžnost, da pridete vsi na sejo. Pripeljite s sabo tovariše, ki se zanimajo za razredni boj in še niso v organizaciji.

Ant. Jeraž, tajnik,
495 Park Str.

SLOVENC I

pristopajte k
SLOVENSKI NARODNI PODPORN I JEDNOT I.

Naročite si dnevnik "Prosve-ta". List stane za celo leto \$4, pol leta pa \$2.00.

Vstanavljajte nova društva. Deset članov(ic) je treba za novo društvo. Naslov za list in za tajništvo je: 2657 So. Lawndale Ave., Chicago, Ill.